

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.— „
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čeki:
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 26. junija.

Podučno je in dragoceno spoznavanje potrebnosti neizkrenosti takozvanega opozicijskega bloka, ki se vedno igra pred javnostjo komedijske močne edine, katere je edino legitimirana in vsak hip sposobna prevzeti državno krmilo v svoje roke, primerjati, kako pišejo in govori glavni predstavniki poedinskih skupin drug proti drugemu.

Največji propad zije med Radičevim HRSS in takozvanim ožjim opozicijskim blokom. V sovrastvu proti demokraciji so si bratje sicer edini, toda radičevski mržnja napram Davidoviču ali Spahu se od skupne mržnje razločuje takorekto le po nijansah in Radičev politični program je od programa nacionalne koalicije ravno toliko oddaljen, kakor od davidovičevskega. Te dni se nahaja gospod Davidovič na agitacijskem potu po našem Primorju. Ze to podpredstvo je bilo dovolj, da ga je samopredsednik Radičev stranke najrjše kot tujca - vložilca v «nacionalni teritorij» Hrvatov. Davidovič naj ostane v Sumadiji, pravi gosp. Predavec, in naj se ne meša v hrvatske zadeve ter naj ne skuša «razdvojati Hrvatov». To je lekcija, ki na mah razkrija neiskrenost fraze o medsebojnem zaupanju in sodelovanju opozicijskih skupin. Gosp. Davidovič je radičevcem dober človek, dokler ostane lepo v Srbiji in v svoji naivnosti služi za špansko steno separatizma. Čim pa prekorači Sano ali Drinno, je svojim zavaznikom enako drag kakor gosp. Pribevič.

Kako je razmerje med Radičevim in SLS ter spahovci, je znano. Radič pripravlja obešen aparat, s katerim namerava pri volitvah udariti na svojo slovenaško in muslimansku bračo.

Naši klerikali izpovedujejo kot program opozicijskega bloka revizionizem. Oni razlagajo, da bi pod Davidovičevim vodstvom prišlo do «sporzuma» glede preureditve države, in sicer v federalističnem, ali kakor pravijo «avtonomističnem» smislu. S stereotipno politično frazo o «osamosvojitvi slovenskega naroda» obeležujejo svoj separatizem, ki zahteva tri narode in reklamira za vsakega lastno državnost.

Podobno so Spahovi muslimani nasprotniki popolnega državnega edinstva in revizionisti v tem smislu, da zahtevajo spremembo sedanje unitaristične uredbe naše države.

In voditelj celega bloka, gosp. Davidovič? On se opaja z besedo «sporzum» ter jo rabi kot nekako čudotvorno tajno sredstvo za izlečenje vseh naših najhujših bolečin. Toda politika ne pozna kolomona in programatičnim geslom je konec koncev treba dati vsebine. Tako je bil tudi gosp. Davidovič na shodu v Splitu primoran, da se nekoliko jasneje izjavi. In kaj je povedal? Dejal je klerikalcem, radičevcem, spahovcem isto kar govorimo in pišemo in delamo mi že ves čas: da sicer naša ustava ni žal ves čas: da niko, kdor zna trezno misliti, ne odklanja revizije v podrobnostih, glede katerih bi se izkazalo, da se dajo boljše urediti, toda da nobena revizija ni mogoča v stvari narodnega in državnega edinstva.

To Davidovičev programatično izjavo je podčrtal in praktično podkrepil na istem zboru še posl. Veljkovič, ki je prokel one, kateri bi danes zahtevali cepanje naše države. «Ako se razdvojimo na tri, na malo Srbijo, malo Hrvatsko, malo Slovenijo — potem so stoletni napor in žrtve našega naroda bili zastoj in prav kmalu bi bili i eni i drugi i tretji plen naših sovražnikov»...

To so izjave, ki so v načelnem programatičnem nasprotstvu s politiko ostalih strank opozicijskega bloka, katerega bistvo vidi v baš tudi naši klerikali v tem, da bi z njegovo pomočjo dosegli revizijo narodnega in državnega edinstva in ustvarili tri male države, katerim dr. Veljkovič pravilno napoveduje žalosten konec pod sovranskirovo pestjo.

Logično bi bilo, da besedam odgovarjajo dejanja. Politične skupine, katerih voditelji postavljajo tako diametralno si nasprotujoče politične smerne cilje, ne morejo biti niti trenutek zaenot. Toda isti dr. Veljkovič, ki seveda dobro vé, da imajo klerikali, spahovci, muslimani baš v kardinalnih točkah državne politike povsem drugačne nazore, je neposredno nato izjavil, da so se Davidovič in njegovi baš zato spustili v ožje odnošaje s Korošcem, Spahom in Radičevom, ker te stranke v glavnem enako mislijo!

Delali bi dr. Veljkovič, ki je svoj čas v demokratskem klubu bil glavni protivnik državnega imena «Jugoslavija», krivico, ako bi rekli, da je to absurdnost povedal iz naivnosti. Ne

Mirna poravnava incidentov

STROGA PREISKAVA NA NAŠI IN ITALIJANSKI STRANI. — ODGOVOR ITALIJANSKE VLADE NA NINCICEVO BRZOJAVKO. — IZJAVE ODPRAVNIKA POSLOV SOLE. — KOMUNICI O IZVIDIH SEFA JAVNE VARNOSTI Ž. LAZIČA.

Beograd, 26. junija. p. Kakor že javljeno, je zunanji minister dr. Ninčič večeraj poslal italijanski vladi brzojavko, v kateri obžaluje dogodke pri Planini in Uncu in izjavlja, da je naša vlada storila vse korake, da se krivci v kolikor so na naši strani izsledili in najstrožje kaznujejo. Dr. Ninčič je zavzel stališče, da se tega incidenta ne sme smatrati kot dogodek, ki bi mogel motiti prijateljske odnošaje med Jugoslavijo in Italijo. Hkrati je zaprosil italijanski kabinet, naj tudi s svoje strani stori vse potrebno, da se preišče zadeva in kaznujejo krivci.

Italijanska vlada je na to brzojavko danes odgovorila in izjavila, da tudi ona obžaluje dogodek in zagotavlja, da bo storila vse potrebno, da se krivci ugotovijo in kaznujejo ter da se v bodoče taki dogodki na meji preprečijo. Poveljnik italijanske obmejne carinske straže, ki ji je poveljeval v nedeljo zvečer, ko se je pri petih dogodkih pri Planini, je bil odstavljen in aretiran. Pomotoma je bilo javljeno, da sta bila pri spopadu v ponedeljek ubita dva italijanska vojaka. Mrtev je le eden, Grego, trije pa so bili ranjeni. Sinoli je bilo ob meji vse mirno.

Danes je bil pri zunanjem ministru dr. Ninčiču italijanski odpravnik poslov Sola, ki mu je sporočil omenjeni odgovor italijanske vlade.

Kasneje je izjavil Sola Vašemu dopisniku, da sta incidenta obžalovanja vredna, da pa se on veseli nad odkritosrčnim prijateljstvom kraljevine SHS, ki se je, kakor vedno, tudi sedaj izkazala lojalno in korektno. «Popolnoma nas zadovoljuje, je dejal Sola, postopanje jugoslovanske vlade in njenega zunanjega ministra, ki je tako odredil strogo preiskavo in izjavil da se bodo krivci najstrožje kaznovali. Po brzojavki, ki sem jo dobil iz Rima, kaže, da je skupina kakih 40 ljudi, med katerimi je bilo tudi nekaj uniformiranih, napadla italijansko carinarsko postajo in se je pri tem posluževala tudi bomb. Ljudje so odvedli dva italijanska stražnika do meje in ju med potoma precepali potem pa izpustili. Sodeč po poročilih z meje, ni izključeno, da so inscenirali napad Orjunaši. Italijanska vlada je s svoje strani odredila natančno in nepristransko preiskavo, ki naj ugotovi potek incidentov in najde prave krivce. V kolikor so na naši strani, bodite uverjeni, da bodo kar najstrožje kaznovani, da se enkrat za vedno odstranijo neljubi obmejni spopadi.

padl. Veselim se, da je od iste želje navdahnjen tudi beograjski kabinet. Incidentom v Planini in Uncu se v listih pripisuje večji pomen, kot ga imajo v resnici.

Izjave ministra Ninčiča.

Beograd, 26. junija. p. Nocoj se je obrnil Vaš dopisnik do zunanjega ministra dr. Ninčiča glede dogodkov ob italijanski meji. Dr. Ninčič mu je izjavil, da hoče naša vlada izvesti strogo preiskavo in kaznovati krivce. Italijanska vlada je storila isto. Dr. Ninčič misli, da ti spopadi ne bodo imeli nikakih posledic za prijateljske odnošaje med našo kraljevino in Italijo in da bo državnik Mussolini tudi v bodoče postopal po dosedanjih pravilih. Minister je uverjen, da omenjena dogodka, dasi ju je obžalovati, ne bosta motila naših prijateljskih odnošajev.

Italijanska preiskava.

Postojna, 26. junija. e. Danes je prišel semkaj generalni poveljnik finančne straže ekscelencija Giovanni Ghersi, ki ima nalogo, da se sam točno informira o dogodkih na meji in se bo najbrž sestal s komisijo, ki je bila poslana iz Beograda. (Naša preiskovalna komisija se je med tem že ssteno vrnila v Ljubljano.)

Naša preiskovalna komisija na meji.

Ljubljana, 26. junija. Danes dopoldne je dospel v Ljubljano načelnik v ministrstvu za notranje zadeve g. Lazič, ki je takoj po potporne z velikim županom dr. Baltičem odšel v Planino, Uncu in Rakek, da se izvidijo dogodki ob priliki zadnjih obmejnih incidentov. G. načelnik in g. veliki župan posetila sta Planino, Uncu in Rakek ter obšla vsa mesta vzdolž meje, kjer je prišlo do incidentov, zlasti zadnja dva. Imela sta potrebne razgovore ter dala lokalnim oblastem nalog, naj se preiskava energično nadaljuje ter naj se podvzame vse mere od naše strani, da se očuva obmejna varnost.

POSPEŠITEV RAZMEJITVE.

Beograd, 26. junija. r. Naša vlada je ponovno izrazila željo, da naj se razmejitve napram Italiji pospeši. Kakor izgleda, je sedaj rimska vlada pripravljena, da privoli v obnovitev razmejitvenega dela, pri katerem naj bi se izvršile nekatere najnujnejše korekture granice. Pričakuje se, da se general Bodrero skoraj vrne s podrobnimi instrukcijami svoje vlade v Beograd.

Politična situacija

PO VRNITVI MINISTRA SRŠKIČA. — OPOZICIJA IN VLADE. —

Beograd, 26. junija. p. Danes se je po vrnil z Bleda notranji minister Srškič, ki je še dopoldne poročal Pašiču o svoji avdijenci pri kralju. Mnogo se opaja, da se od vladne strani prikažejo delati priprave za volitve, in v političnih krogih se govori, da bo Narodna skupščina razpuščena sredi julija.

Notranji boji in spori v opozicijskem bloku so vedno oostrejši. Opozicijski nalcji jih skušajo prikriti s tem, da širijo vedno nove vesti o nesoglasju v narodni koaliciji. Vse te vesti so prazne izmišljotine. Tudi namigavanja, kakor da bi predsednik skupščine Ljuba Jovaovič imel kakšne postranske stike z drjem. Korošcem ali Spahom, so prazne ter je Vaš korespondent s merodajne strani pooblaščen jih energično dementirati.

V ponedeljek je bil na Bledu sprejet od kralja poslanec Šumenković. Opozicija si je od te avdijence mnogo obetala. Igrala pa ni v nobenem obziru uspeša.

Opoldne je bila v kabinetu prosvetnega ministra Pribevičeva seja glavnega odbora in poslanskega kluba samostojnih demokratov. Pribevičev je poročal o položaju. Njegovo poročilo je bilo vzeto za zadovoljstvom na znanje.

on dobro vé, da je baš nasprotno res. Njegovo besedo so le izliv one neiskrenosti, ki edina še vzdržuje videz, da je opozicijski blok politično-taktična edinišča z odredenim programom. Gospodje voditelji bloka lažejo, da bi mogli ostati še nekaj časa skupaj: zato pripovedujejo klerikalcu o Davidoviču, da je revizionist v njihovem smislu, da Davidovičevci pa o klerikalcih, da o pristavi narodnega in državnega edinstva.

V ostrem ozračju volilnega boja se bo očistila atmosfera neiskrenosti, ki jo širijo blokovi voditelji med narodom. Blok bo avtomatično razpadel in pokazalo se bo, kdo je za «tekovine stoletne borbe našega naroda», za njegovo nacionalno in državno edinstvo in kdo je proti. To je danes kardinalno vprašanje naše eksistence.

Konferenca Male antante

SESTANE SE V PRAGI SREDI JULIJA. — KDO SE JE UDELEŽIL. — PROGRAM RAZPRAV.

Praga, 26. junija. j. Kakor doznavamo, se bo konferenca Male antante vršila najbrže med 10. in 15. julijem, nikakor pa se ne bo pričela po 15. ali pred 10. julijem. Poleg zunanjih ministrov dr. Benčič, dr. Ninčiča in Duce bodo prišli v Prago od jugoslovanske strani ministrski predsednik Pašič, pomočnik zunanjega ministra Gavrilović in praški poslanik Nešić. Bratranec bo ob istem času na letovišču v Karlovih Varh in bo najbrže prišel tudi v Prago.

Vprašanja, o katerih se bo razpravljalo,

se delijo na dva dela: 1.) notranja vprašanja Male antante, 2.) narodnostna vprašanja, predvsem vprašanje Besarabije. Čeprav je ta problem zelo težak, se more že sedaj reči, da ne bo omajal močne vezi Male antante. Vest nekatere listov, da je Rumunija dala Jugoslaviji v Banatu gotovo koncesije ali da jih bo še dala, je očitno le kombinacija. Dejstvo je, da so se med Rumunijo in Jugoslavijo izvršile gotove korekture mej, kakor so se med Češkoslovaško in Poljsko.

Odobritev Herriotove politike

PARLAMENT JE IZREKEL HERRIOTU ZAUPNICO Z OGROMNO VEČINO. — POMISLEKI OPOZICIJE. — MEDZAVEZNIŠKA KONFERENCA.

Pariz, 26. junija. j. Zbornica je danes ministrskemu predsedniku Herriotu, ko je podal izjavo o svoji zunanji politiki in o svojem potovanju v London in Bruselj, izrekla zaupanje s 397 proti 97 glasovom. Večji del desnice se je vzdržal glasovanja.

Po seji zbornice je odšel ministrski predsednik v senat, da poda tam svojo ekspozico o zunanji politiki. V svojem govoru je Herriot izjavil, da je dobil od Zedinjenih držav sporočilo, da bo Amerika zastopana na parizski konferenci po ožijem opazovanju.

Pariz, 26. junija. j. Opozicija je v senatu in v zbornici stavila na ministrskega predsednika vprašanja o njegovem potovanju v London in v Bruselj. V senatu je predsednik odbora za zunanje zadeve Lucien Hubert postavil celo vrsto vprašanj z uvodom, v katerem je opozarjal na precejšnjo razburjenost javnosti, ki je nastala vsled pogajanj Herriota v Londonu in Bruslju. Usoda dakele je odvisna od izida teh pogajanj in od vprašanja, ali bodo prihodnji dnevi prinesli potrebna jamstva in zaželeni trajni mir.

Pariz, 26. junija. j. V zbornici je dobil po volitvi podpredsednika besedo bivši finančni minister Klotz, ki je izjavil, da nima namere interpellirati v osebi Herriota angleškega ministrskega predsednika Macdonalda. On meni, da sme francoška in angleško tezo razumeti tako, da je Macdonald izjavil, da nova

ureditev pod nobenimi okolnostmi ne bo škodovala Angliji in dominijonom. Ako pa bo sedaj poročilo strokovnjakov stopilo v veljavo, stoji Francija pred nevarnostjo, da bo trpela škodo. Vsota, ki ji pripada po tem poročilu, je namreč manjša kot ona po londonskem plačilnem načrtu. V splošnem pa je bilo poročilo strokovnjakov izdelano na podlagi mirovne pogodbe.

Po Klotzu je ministrski predsednik podal svoje poročilo o konferenci v Londonu in Bruslju. Komunist Cachin je nato postavil predlog, naj se vprašanje bivšega ministra Klotza tretmu v interpellaciji. Herriot se je temu uprl ter izjavil, da nima nič več sporočiti kot to, kar je že povedal. Predlog Cachin je bil nato 397 proti 27 glasovom komunista odklonjen, desnica se je vzdržala glasovanja. Seja se je nato odgodila na petek ob 4. uri popoldne.

Berlin, 26. junija. s. «Vorwärts» objavlja poziv, v katerem zahteva takojšnjo izvedbo predlogov strokovnjakov in v slučaju potrebe ljudsko glasovanje o izvedljivosti predlogih. Ako bi zakon ne dobil večine, potem naj vlada razpusti parlament in razpiše takoj nove volitve.

London, 26. junija. s. Oficijozno se poroča, da izliva namigavanje na novo zvezo med Francijo in Anglijo iz zagotovila Macdonalda Herriotu, da vzdržuje svojo yorško izjavo, po kateri bodo v slučaju kakega upiranja Nemčije zavezniki bolj kakor kdaj poprej edini.

Mussolini napoveduje rekonstrukcijo vlade

SPREJEM NEFAŠISTOVSKIH POLITIKOV. — POSL. GIUNTA OSUM-LJEN SOKRIVDE NA MATTEOTTIJEVEM UMORU.

Rim, 26. junija. p. V krogih, ki so v zvezi z vlado, se zatrjuje, da se v najkrajšem času izvrši rekonstrukcija kabineta in da namerava Mussolini poklicati v vlado zlasti predstavitelje ne-fašistov v zbornici večini in celo izven te večine stoječe, vladi naklonjene elemente. Imenujejo se kot ministrski kandidati liberalca Zarrocci in Pisanelli, giolitijanece Soleri in demokrata Casertano in Gasparotti. Stavimo ministrstev se pomnoži s tem, da se zopet ločijo sedanja združena ministrstva financ, prometa in narodnega gospodarstva. Vzpostavijo se tudi odpravljeni državna podtajništva. Za bodočega državnega podtajnika se imenuje tudi tržaški poslanec Suvich, dočim se glede poslance Giunte, podpredsednika zbornice, namiguje, da je menda on tisti poslanec, za katerega namerava sodišče zahtevati izročitev zaradi so-krivde na umoru Matteottija.

ZAHEVE SOCIALISTOV.
Rim, 26. junija. l. Vodstvo socialno-demokratske stranke je imelo danes sejo, na kateri je bila sprejeta resolucija, ki zahteva 1.) odstop vlade, 2.) razpust parlamenta s istočasnim razpisom novih volitev po starem volilnem redu in 3.) razpust fašistovske milice.

STOJADINOVIČ POTUJE V BERLIN.
Praga, 26. junija. j. Kakor doznavamo, bo jugoslovanski finančni minister dr. Stojadinović v kratkem dospel v Berlin, da se pogaja z nemško vlado o plačilu reparacij Nemčije Jugoslaviji, ki so se v zadnjem času prekinile.

POTRES V BUDIMPEŠTI.
Budimpešta, 26. junija. s. Danes ob polnoči so čutili tukaj deset sekund trajajočo močno potresno sunek. V nekaterih krajih v okolici je povzročil potres na posameznih poslopjih manjšo škodo.

RUDNIŠKA NESREČA POD SEMMERINGOM.
Dunaj, 26. junija. s. Danes opoldne se je v premočniku v Glognitzu pri Semmeringu zgodila težka rudniška nesreča, ki so jo najbrže povzročili janski plini,

Rim, 26. junija. j. Politična debata v senatu se je nocoj končala z glasovanjem o odgovoru na addresso kralja. Izid glasovanja je: 225 glasov za in 21 glasov proti odgovoru. Šest poslancev ni glasovalo.

DELAVSKA ŽALNA MANIFESTACIJA PO CELI ITALIJI.

Rim, 26. junija. a. Varnostno oblastvo je z ozirom na jutrišnje spominske manifestacije za Matteottijem ukrenilo vse, da se bo vzdržal red in mir. Dane so najstrožje odredbe. Vse tovarne in delavnice bodo zadržane po orožnikih in po oddelkih vojske. Vlada je izdala stroge ukaze, da se delavske manifestacije ne bodo motile, v kolikor se bodo vršile v okvirju zakona.

Trst, 26. junija. e. Po tržaških ulicah njih vogalih so nabili lepaki, ki pozivljajo delavstvo na manifestacijo v spomin umorjenega poslance Matteottija. Ta manifestacija se vrši kakor po vsej Italiji tudi v Trstu tako, da se ob 10. dopoldne za 10 minut prekine delo. Na tramvaju bo prekinjenje trajalo samo dve minuti. Morda je radi te manifestacije najbrže pa menda radi dogodkov na meji pri Rakeku od nocoj tiskarna «Edinosti» zopet zastražena po orožnikih.

Beograd, 26. junija. p. Danes dopoldne je bila zadnja seja mednarodne donavske konference. Prihodnje zborovanje se bo vršilo v Bratislavi od 5. do 21. novembra. Večina članov donavske konference je danes odpotovala domov.

OLAJŠAVE ZA INOZEMCE V NEMCIJI.

Berlin, 26. junija. s. Notranje ministrstvo je izdalo dane odredbe, s katero se znatno zmanjšujejo pristojbine za bivanje inoproencev v Nemčiji. Popolnoma pa so oproščeni teh pristojbin inozemski novinarji in dijaki.

Mussolinijeva borba z opozicijo

Grožnja z razveljavitvenim mandatom

a. Rim, 26. junija.

Težišče notranjega političnega položaja se vključuje Mussolinijevemu govoru v senatu in na sestanku zbornične večine in kljub soglasni zaupnici, ki jo je izrekla zbornična večina Mussoliniju, še vedno nahaja na strani opozicije. V ostalem pa je treba pripomniti, da se je sestanka zbornične večine sedaj udeležilo samo 340 poslancev, dočim pa jih je bilo prvih 372; zlasti se je opazila, da so bili odsotni poslanci Salandra, Panatone, Pasqualini, Sem Benelli in še drugi odlični parlamentarci, dasiravno so se nahajali v Rimu. Sklepa se, da se je njihovo navdušenje za Mussolinija in fašizem znatno ohladilo. Salandra je tudi odklonil ponudbo, da bi predsedoval sestanku. Vsekakor bo za razjasnitev položaja odločilna izjava, ki jo na jutrišnjem plenarnem sestanku po komemoraciji za Matteottijem poda zborna opozicija. Od te izjave bo tudi odvisno, ali se — kakor se napoveduje v vladnih krogih — skliče zbornica zopet v prvi polovici julija ali pa šele oktobra.

Iz fašistovskih krogov se skuša vplivati na opozicijo, da bi pustila svojo intransigenco in se izrekla za zopetno sodelovanje v parlamentu. V ta namen se spravljajo v javnost vesti, da bi Mussolini v nasprotnem slučaju zahteval od senata, zbornične večine in kralja pooblastilo, da s konstitutivnimi sredstvi zloži obstrukcijo opozicije. Vlada bi predložila obema zbornicama načrt zakona, ki bi določil obveznost poslancev za prisostvovanje pri zborničnih sejah pod kaznijo izgube mandata. V opozicijskih krogih pa je ta grožnja ostala brez učinka in se zagotavlja, da opozicija vztraja na svojem stališču, da Mussolinijeva govora nista spremenila položaja, ki je posledica dolge vrste dejanj in se more spremeniti le z novimi dejanji ne pa z besedami.

Bodoče držanje opozicije bo vsekakor odvisno od izpolnitve obljub, ki jih je razvil Mussolini v svojih dveh govorih. Zlasti pa od izpolnitve glavnih zahtev opozicije, da se vlada popolnoma odvrže zakonom in ustavi, da se isto zgodi tudi s fašistovsko milico in da vlada dokaže, da je storila vse, da se ugotovi vsestranska odgovornost glede zločinov proti Matteottijem. Plenarni sestanek opozicije je napovedan za jutri ob 10. uri.

Spor za sv. Naum

Ko je konferenca veleposlanikov v Londonu 1. 1913. določila mejo novi albanski državi, je označila samo v glavnem, po nekaterih markantnih točkah novo državno mejnico. V sektorju Ohridskega jezera se je potegnila politična meja precej točno po etnografski meji med Arnavti in našim narodom, tako da je manjša jugozapadna tretjina jezera in obale pripadla Albaniji, večji severovzhodni dve tretjini pa Srbiji. Toda podrobno razmejitve je preprečil izbruh svetovne vojne.

Ko je po vojni antanta izvešla dotajno razmejitve, je izvršila manjše spremembe pri Prizrenu in pri Debru v našo korist, na Ohridskem jezeru pa je v našo škodo dodelila Albaniji za ribolov važni polotoček Lin na zapadni obali. Naposled pa je preostal še spor za znameniti manastir sv. Naum. Veleposlaniška konferenca je spor odstopila v odločitev Zvezi narodov, ta pa stvari ni odločila, marveč jo je poslal baš te dni v razsodbo mednarodnemu razsodilšču v Haagu.

Pri sporu za manastir sv. Naum res ne gre za velik teritorialni kompleks, gre pa vendarle za velike tradicije. Najprej treba ugotoviti, da imajo vadi na južnem koncu Ohridskega jezera, i.e. zveč med Pogradcem in sv. Naumom, povečini arnavtsko prebivalstvo, zato so se vse dodelile Albaniji. Vendar se je provizorna meja začrtala tako, da je ostal sv. Naum, ki je velik samostan z gospodarskimi poslopi, na naši strani. Ako pa ostane sv. Naum nam, ne pride zaradi njega nobena albanska vas v našo posest. Spor se giblje tedaj prav okrog samostana samega.

Manastir sv. Naum predstavlja namreč izredno versko svetinjo. V njem se nahaja grob sv. Nauma, to je enega od glavnih učencev sv. Metoda, ki so pribežali po l. 885. iz Velike Moravske na Balkan. Sv. Naum jo s sv. Klimentom in še nekaterimi drugimi deloval odsejal baš v Ohridu ter okolici in mesto je postalo vsled tega glavno versko središče Makedonije, dolgo celo težišče notranjega Balkanskega polotoka, sedež nadškofije, nekaj časa celo patriarhata. Sv. Naum je pokopan v tem samostanu, ki uživa vsled tega daleč naokrog pri vseh pravoslavni brez oziroma na narodnost velik sloves in je gotovo eden najbolj popularnih manastirjev na polotoku. Samostan je staro, veliko poslopje s cerkvijo, v kateri se vrhajo mnoge stenske slike. Vrh tega ima sv. Naum tudi čudodelno moč, vsled česar je v velikem slovesu celo pri muslimanih. Med vojno je tod potekala fronta, zato je samostan mnogo trpel.

Ker so ohridski in drugi bližnji Albanci pravoslavne vere, je razumljivo, da se tudi oni poganjajo za posest sv. Nauma. Brezdvomno pa je tradicija Metodovih učencev zvezana z našo, na

albansko zgodovino in torej samostan sodi nam, ne Albaniji.

Pravno je stvar glede sv. Nauma sledeča:

Na londonski konferenci 1. 1913. kjer se je določila meja Albaniji, stoji glede odseka Ohridskega jezera, da tvorijo sestavni del Albanije teritoriji zapadno od Ohridskega jezera, . . . , kakor tudi stara turška kaza Korče z zapadno in južno obalo Ohridskega jezera, ki se vleče od sela Lin do manastirja sv. Nauma. To se pravi tedaj — da se je pustil sv. Naum na naši strani, ne na albanski strani. Enako tolmači tekst londonskega dogovora francoska delegacija, kajti v svoji noti 18. julija 1913 je izjavil njen šef, da pomeni besedila »do« v pravniškem jeziku izključuje onega kraja, katerega ime je sledi.

Da je treba razmejiti tekst razumevati v tem smislu, je razvidno tudi iz sledečega: Italijanski predlog, na temelju katerega je izdelan definitivni tekst glede razmejitve, pravi: » . . . meja pojde od srednje linije Ohridskega jezera med samostanom sv. Nauma, ki ostane izven Albanije, in mesta Starova. (Starovo je na albanski strani pri Pogradcu). Tudi sedaj je albanski delegat Noman Avezano na 254. seji konference veleposlanikov preciziral, da sv. Naum po vseh pravnih argumentih mora pripasti nam.

Edinole Anglija vztraja na tem, da se sv. Naum pridodeli Albaniji in na njeno prizadevanje je konferenca veleposlanikov dne 26. decembra 1922 sklenila, da bodi sv. Naum — albanski, kar je povzročilo naš odločen odpor. Beograjsko časopisje trdi, da hoče Anglija s svojim zadržanjem pridobiti pri albanski vladi čim večje simpatije in na njih podlagi koncesijo za obilne zaklade petroleja in drugih rud, ki se nahajajo neizrabljene v Albaniji.

Politične beležke

«Samouprava» o občinskih volitvah v Sloveniji. V svoji številki od sred. proučuje «Samouprava» dalje poročilo o občinskih volitvah v Kranju, Laškem in Jurklostru. Številke so točne, samo to ni prav «Samouprava», da se je poročalo o gospodarskih listih, na kateri so bili tudi voditelji radikalcev, da so za njo glasovali tudi komunisti ter pravi: «Ako je v Kranju glasoval kak komunist, je glasoval gotovo za klerikalno listo in ne za gospodarsko, ki so ji stali na čelu zelo ugledni meščani in deklarirani radikalci. Na podlagi volilnega rezultata bo izvoljen za župana vnovič g. Ciril Pirč, ugledni kranjski meščan in velik patriot ter naš dober prijatelj.» Dalje omenja «Samouprava», da je Kranj edina občina v Sloveniji, ki je imenovala g. Pašiča za častnega meščana. Tudi dekana g. Koblarja omenja «Samouprava» s pohvalo, kot edinega duhovnika ljubljanske škofije, ki je bil za časa vojne interniran ter je znan pisatelj in rodoljub. Tudi z volilnim rezultatom v Laškem in Jurklostru je «Samouprava» zelo zadovoljna. Naj tudi «Samouprava» vidi, da ni vse klerikalno, kar slovensko govori, ker v tem prepričanju je menda dolgo živela. Glede malkontentske liste v Kranju pa «Samouprava» ni pravilno podučena. Kranjski malkontenti so res imeli koalicio z izrazitimi komunisti.

«Lepa napredna zmaga v Železnikih. Pri večerajšnjih občinskih volitvah je prišel ta lepi gorenski kraj, ki je bil doslej v klerikalni oblasti, v napredne roke. Volitve so namreč prinesle demokracijo 97 glasov, klerikalcem pa samo 82.

«Slovenec hočejo popolnoma diskreditirati klerikalci s svojimi pamfleti, za katere pa nosi odgovornost samo 21 klerikalnih tigrov, ki so pamflete sestavili in podpisali, ne pa Slovenci kot taki, ker prepričani smo, da se je našlo tudi med klerikalci dostojnih ljudi, ki so pljunili, ko so prečitali bljuvotine pobesnelih tigrov. Samo «Slovenec» nima toliko sramu, da bi molčal na konfiskacijo teh pamfletov, ki tako diskreditirajo avtorje in one, ki pamflete odobravajo, posebno ljubljanskega škofa!

«Klerikalni lažnjivci. Klerikalcem je po prvih izidih uspelo v oba najuglednejša beograjska lista «Vreme» in «Politika» ter v davidovičevsko «Pravdo» vtihotapiti zlagano poročilo. Po uradnih ugotovitvah je to le povečalo klerikalno blamažo. Toda klerikalci so slepi v svojem zaganjanju in so v torek v navedene liste tudi skušali vtihotapiti poročilo s seje Koroševih tigrov v Celju. «Slovenec» je isti dan v posebni izdaji na prvem mestu bahavo oznanil returno »brzjavko« iz Beograda: «Sklepi seje Jugoslov. kluba so v Beogradu vzbudili veliko pozornost. Politika, Vreme in Pravda prišafajo dobesedno vse sklepe Jugoslov. kluba! — Mi smo tako podvomili o tej bahariji. Ker pa večerajšnji «Slovenec» znova »poroča«, da Politika in Vreme prišafata »poleg obširnih poročil vse sklepe«, smo posebej pogledali v zadevne eksemplare: sklepi nikjer, celo ne v letitju, niti med plačanimi objavami! «Vreme» prinaša drobno tiskano splošno «Komunike klerikalnog kluba» in majhno določilo imenja, ki jo tudi mi citiramo, pod naslovom «Klerikalci se organizirajo proti vladi». Politika dobesedno enako in kratko, — davidovičevska Pravda pa ima pod naslovom «Korošec se brani» (o kako skromni!) celih 26 vrst, in niti splošnega komunikeja! . . . «Slovenec» poročilo je tipičen primer klerikalne falsifikatorske umetnosti. Kakor je

Vidovdanska proslava — — — danes, 27. junija na Taboru

vse zlagano, kar poroča «Slovenec» o famoznih sklepih poslancev SLS v beograjskih listih, tako je naravno tudi gladko izmišljeno, kar klerikalci javljajo o vltisu svojega celjskega konventikla v Beogradu, o položaju vlade itd. Dogodki jih bodo kmalu tudi v tem oziru postavili na laž.

«Odmevi plenarne seje klerikalnih poslancev. Klerikalni poslanci so po turkovi seji poslali beograjskim listom («Vreme», «Politika», «Pravda») posebno izvestje, kjer med drugim sporočajo: «Poslanci SLS so prišli do zaključka, da je neobhodno potrebno čim prej izvesti posebno organizacijo proti vladnemu nasilju, ker se le tako lahko uprejo nepravilnemu in nezakonitemu preganjanju. Dr. Korošec je pri tem razložil, da se na organizaciji že intenzivno deluje ter bo čez mesec dni že izvršena, nakaar bo uspešno funkcionirala in se ji ne bo niti malo treba bati preganjanja ter bo pripravljena za volitve.» Kakor tudi so klerikalni poslanci s to neprevidezno grožnjo hoteli le vltiti malo strahu, je seveda ob enem res, da po deželi vsakojake puntarske kreature podzemsko rovarijo in snujejo veleizdajalske naklepe, vse to z vednostjo glavnega štaba SLS, po njegovih navodilih in pod vrhovno protekcijo razbesnelih »tigrov«. Dobro, da se je dr. Korošec pobliže izjasnil o »organizaciji«; kakor se praznih klerikalnih groženj noben otrok več ne boji, tako bo za vsak veleizdajalski izbruh in za vsak plet neprestanega haranguiranja prokleta lahko najti krivce. Lembeževstvo bo odklonilo!

To naj si kratko zapomni dr. Korošec, njegovi tigri in dobro znana malija. — Med zagrebskimi listi se je «Pokret» obširneje pozabaval z »obupnim javljanjem SLS« in izjava: V Sloveniji se oddavna borita dve duši. Tujinska, ki gospodari in vleče za seboj kar je mračnega in robskega, ter narodna duša, ki provalja duševno osvobodjenje in prepored svojega človeka in svojega kraja. Občinske volitve pa so pokazale vrlo jasno, da se zaključuje dolga in črna borba, in da se pripravila pokop tujstva in robstva v Sloveniji. Res v Sloveniji so se združili vsi elementi nacionalne in napredne duše, da porušijo ono klerikalno papinsko, avstrijsko. Dolgo časa je Korošec s klerikalizmom bil gospodar v Sloveniji, zdaj je zadnji trenutek, da slovensko plemo doseže svoj prepored. Slovenija lahko edino preko ruševin klerikalizma stopi v Jugoslavijo tako, da vanjo vnese vse svoje vrednote, ki niso majhne!

«Oh da, kompromisne liste! Na naglem umiku v poročanju o klerikalnih »zmagah« je končno «Slovenec» skušal poraz pri občinskih volitvah kriti s tem, da je edinstvene liste, ki so napravile občinske volitve v posameznih občinah nepotrebno, pavšalno proglašal za klerikalne liste. Ko smo mu tudi to izpodbili in s podatki dokazali, da «Slovenec» drzno mistificira, ker je večina takih skupnih list kompromisnih z odlično napredno participacijo, je v večerajšnji številki sčel po poslednjem sredstvu, da zakrije svoj umik in skuša slabe izgleds za nastopne volitve paralizirati z naslednjim jezuitizmom: «Mnogo je kompromisnih list, kjer so naši (klerikalci) privzeli po enega ali dva nasprotnika, da so se ognili volitvam. Hvalačnosta za to dobrohotnost od liberalcev seveda nimajo pričakovati. Po metodah, ki smo jih od jederskega časopisja navajali, se bo to smatralo kot »zmaga naprednjakov«. — Da resnica lažnjiva, naša »metoda« pa «Slovenec» oč čelje, to je prav za prav lepo priznanje. Še malo, pa bo «Slovenec» pri svojem »nazajforriranju« tam, kamor ga neusmiljeno potiskajo suhe volilne »cifre«. In med je spadajo tudi podatki o kompromisnih listah.

«Radič kot učitelj naših komunistov. Boljševizirani predsednik bodoče mirotovne republike za Zagreb in okolico, g. Radič se je pričel zelo intenzivno baviti z našimi komunisti. V svojem «Slobodnem domu» razpravlja o njih kar na dveh mestih. Na prvi strani jih ljuto graja, ker tudi oni identificirajo vstopanje HRSS v seljaško internacionalo s pristopom k III. komunizmi in internacionali. Radič pravi, da je to »abudalest« in se še vedno »strinjajo z oblastniki v dveh glavnih stvareh: 1.) tudi komunisti so v praksi nekaki Jugoslovenci, torej branitelji izmišljene službenega trčimenega naroda in 2.) so v praksi še vedno centralisti, torej branitelji s silo navzvenega državnega edinstva. In zato ti komunisti v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, kakor da so najeti od Pašiča, pišejo blazno in lažno o istovetnosti seljaške in tretje internacionalne. Iz pisanja komunističnih listov se vidi, da so komunistični prvaki v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani ostali enako nesposobni kakor so bili in poleg tega obstoja »pravilna sumnja«, da so nekateri med njimi še vedno v direktni službi Pašiča in Pribečevića, to pa ali kot preve-

jani Srbi ali pa kot čisto navadni prodanci! — Taki so torej Radičevi očiti na prvi strani. A kaj meni čudotvorni predsednik o komunistih na zadnji strani? «Slobodnega doma»? Tu stoji med beležkami: «Nezavisna radniška partija Jugoslavije, to je danes naslov blvshe jugoslov. komunistične stranke. Vodstvo te stranke je v Beogradu. Tu so ljudje, ki so ne samo izobraženi in izkušeni, temveč tudi pošten in neustrašni. Oni dobro vedo za načela in prakso ruske komunistične stranke in sovijske vlade glede na pravo samoodredbe vsakega naroda. . . . Sapiienti sat! Morda se bodo samo še komunisti pozabavali z razčiravanjem tega logogrifa, kaj prav za prav Radič meni o njih. Vsekakor jim hoče dokazati, da se v komunistične posle že razume bolje kakor komunisti sami. To pa končno ni nič čudnega — saj je znano, da se Radič na vse razume.

«Ustavitev «Sušaškega Novega lista». Po ustavitvi «Primorskega Novega lista» je izšel na Sušaku «Novi list», ki pa je tudi bil ustavljen, ker je dovolil za izdajanje «Novega lista» že bila izdana dr. Gijvu Supilu. Dr. Tomljenović je torej začel izdajati «Sušački Novi list», ki ga je policija znova ustavila radi očitnega izigravanja zakonov, ker je osebje ostalo isto kakor pri prepovedanem «Primorskem Novem listu». Uredništvo «Novega lista» je vložilo brzopjavni protest pri Jugoslov. novinarskem združenju. Uvaževati bo treba člen 138. ustave, ki govori o ustavljanju novlin in tiskovin, a se ne dá tolmčiti tako, da bi se novine smele ustaviti radi osebnosti v uredništvu, temveč le radi vsebine. — Aretirani odgovorni urednik «Primorskega Novega lista» Nikola Polić je bil izpuščen iz preiskovalnega zapora na sklep sodbenega stola v Ogulinu, četudi je državni pravdnik apeliral na banski stol v Zagrebu, ki pa je priziv odbil.

NACIONALISTI!

Udeležite se vsi vidovdanske proslave in razviti prapora na Santjakobskem trgu v soboto ob pol 11. uri.

Vpisovanje na srednjih šolah

«Mestni deželni licej v Ljubljani. Ravnateljstvo opozarja gojenke absolventke IV. razreda meščanskih šol in absolventke IV. razreda drugih srednjih šol, da se odloži s pričetkom šolskega leta 1924./1925. peti razred liceja pri začetnem številu prijavljenih gojek.

«Višji tečajni izpit na celjski državni realni gimnaziji se je vršil v sredo dne 25. t. m. pod predsedstvom načelnika prosvetnega oddelka za Slovečijo gosp. dr. Stanka Benka. K izpitu se je prijavilo osem kandidatov, od katerih eden ni bil pripravljen k ustnemu izpitu. Vseh ostalih sedem kandidatov je napravilo izpit s povolnim uspehom. Abiturienti so g. g. Ivan Koemur, Joško Kvac, Branjo Lukman, Ervin Pugmeister, Sava Šalmić, Franc Smole in Vladimir Volavšek.

«Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani. Vpisovanje gojek v I. razred ženske realne gimnazije v Ljubljani se vrši v ponedeljek 30. junija od devetih do enajstih dopoldne. Sprejemni izpit se vrši dne 1. julija ob osmih zjutraj. Najuglednejši pogoji za sprejem v I. razred gimnazije so razvidni na črni deski v pritličju zavoda.

Po svetu

«Uradniška kriza v Avstriji. Dunajska vlada je izdelala načrt za novo ureditev uradniških plač, ki naj bi se pri tem prilagodile današnjim življenjskim razmeram. Obenem pa predvideva zakonski načrt zvišanje za penzijo potrebnega števila službenih let. Tej zahtevi so se uradniške organizacije odločno uprle. Ker zahtevajo te obenem istovrstno zvišanje pokojnin že penzioniranim uradnikom, so se pogajanja z vlado razbila. Uradniške organizacije so stavile vladi 24urni rok, sicer si pridržijo popolnoma proste roke za nadaljnjo akcijo. V javnosti se boje, da lahko pride do nove uradniške stavke.

«Prekinjenje bolgarsko-turških pogajanj. Iz Sofije poročajo: Pooblaščen minister Gimeon Radov, ki se pogaja po nalogu bolgarske vlade v Angli o sklopu prijateljske pogodbe, sporoča brzopjavno znanjem ministru, da turška vlada sedaj še ni pripravljena obnoviti normalnih odnošajev med Bolgarijo in Turčijo. Ta vest je vzbudila v bolgarskih političnih krogih veliko presenečenje, posebno ker so se dosedanje vesti o stanju pogajanj glasila zelo ugodno. O vzrokih preloma pogajanj se doznavs, da zahteva Turčija od Bolgarije povračilo po balkanski vojni zaplenjenega va-

kufskega premoženja, preden se pogodba zaključi. Zahtevu Bolgarije, da naj se bolgarskim beguncem iz Tracije dovoli povratek, je Turčija energično odbila.

«Demanti ministra Duce o stanju v Rumuniji. V odgovoru na interpelacijo poslanca Dupoa je rumunski zunanji minister Duce v sredo izjavil: Proti Rumuniji se nekaj časa sem vrši kampanja s ciljem da predstavi položaj pri nas katastrofalen. Vse te vesti pa so tako bombastične, da jim resno verjeti ne more nihče. Navzlic kampanji ostane mišljenje veleni o nas še dalje povoljno, osobito velja to glede Anglije. Glede odnošajev napram Rusiji je Duce dejal: Rumunija je storila vse, da upostavi normalne zveze z Rusijo, toda naša politika napram Rusiji je diktirana edino po interesih Rumunije. Za nas obnavljanje odnošajev z Rusijo ni le čisto akademsko vprašanje, temveč je povsem prirodno vezano z vprašanjem Besarabije. Mi smo Rusom vedno naglašali: «Priznajte Rumuniji pravo na Besarabijo in mi naše volje obnovimo odnose. Besarabija ni poklonitev, ona je del našega telesa. Besarabija ne pripada enemu Rumunu, temveč vsem in vsej Rumuniji.

Borza

26. junija:

ZAGREB. V elektih je bila danes tendenca neizpremenjena. Pri bančnih papirjih je bilo največ zanimanja za Rečko pučko, ki je tekem borze porasla od 131 na 133. Živahno se je trgovalo tudi z drugimi bančnimi papirji, ki so se vzdržali na večerajšnjih tečajih. Od industrijskih papirjev je bil živahnejši promet v Slavoniji ob starih tečajih. Narodna šumska stoji na 85 (večeraj 95). Eksploatacija se je trgovala ob neizpremenjenem tečaju. — V devizah je bila tendenca tudi danes čvrsta. Blaga je bilo dovolj na trgu, tako da se je moglo kriti ena tretjina povpraševanja. Večji porast je zaznamovala deviza na Dunaj, pa tudi vse druge devize so nekoliko porasle. Narodna banka je intervenirala v devizah na London, Prago, Italijo in Švico. Promet je bil precejšen. Največ se je trgovalo v devizah na Dunaj, London in Prago. Notirale so deviz: Dunaj 0.12188, Budimpešta 0.11 do 0.12, Bukarešta 37 do 40, Italija izplačlj 372.50 do 375.00, London izplačlj 372.50 do 375.50, šek 372.10 do 375.10, New-York šek 37.25 do 37.25, Pariz 459.75 do 464.75, Praga 255.25 do 258.25, šek 254.50 do 257.50, Švica šek 1235 do 1245; valute: dolarji 85.87 do 86.375, aK 0.122 do 0.124, francoski franki 452.50 do 457.50, mK 0.11 do 0, lire 0 do 0.72; efekti: bančni papirji: Primorje 71 do 80, Trgo 34 do 35, Eskomptna 126 do 127, Hipo 61 do 61.50, Jugo 115 do 116, Slavenska 110 do 115, Prašedionca 915 do 920, Rečka pučka 131 do 133, Srpska 140 do 141; industrijski papirji: Eksploatacija 120 do 125, Dubrovačka 820 do 850, Nar. šumska 82.50 do 78.50, Gutmann 825 do 850, Slavonija 106 do 101, Trbovlje 0 do 500, Veveče 0 do 152.50; državni papirji: 9 odst. posojilo 6 do 66.50, agrarne 22.50 do 23, Vojsna škoda 123 do 125.

BEograd. Na današnji borzi je bila tendenca čvrsta. Povpraševanje je bilo vedno in je bilo krito s posredovanjem Narodne banke. Notirale so devize: Dunaj 0.1227 do 0.123, Budimpešta 0.11 do 0.1175, Bukarešta 38 do 38.50, Zeneva 1524 do 0, London 373.50 do 0, Milan 373.50 do 374, New-York 36.50, Pariz 463 do 0, Praga 257 do 257.75, Solun 152 do 157, Sofija 63.25 do 63.50; valute: lejli (srednji tečaj) 39, aK 0.1228 do 0.1231, drahme 138 do 141, francoski franki 475.0; efekti 7 odst. posojilo 66.50 do 67, agrarne 22.50 do 24, Vojsna škoda 137 do 138.

CURih: Beograd 6.40, London 24.40, New-York 563.75, Pariz 29.80, Milan 24.35, Praga 16.65, Budimpešta 0.0069, Bukarešta 2.45, Sofija 4. 10, Dunaj 0.00794.

TRST: Beograd 26.55 do 26.75, Praga 68.30 do 68.70, Pariz 122.50 do 123, London 99.95 do 100.15, New-York 23 do 23.15, dinar 26.60 do 26.85, dolar 22.95 do 23.10, 20 zlatih frankov 88 do 88.50, uradni tečaj zlate lire 44.55.

DUNAJ: Devize: Beograd 810 do 814, Berlin 16.85 do 17.15, Budimpešta 0.84 do 0.90, Bukarešta 304 do 306, London 306.700 do 307.700, Milan 3074 do 3088, New-York 70.995 do 71.135, Praga 3097 do 3107, Sofija 508 do 512, Varšava 13.700 do 13.800, Curih 12.595 do 12.645, Valute: dolar 70.460 do 70.880, lire 3070 do 3080, dinarji 809 do 815.

PRAGA: Beograd 39.125, Rim 148.25, Budimpešta 4.025, Pariz 181.75, London 146.80, New-York 34, Curih 603.25.

BERLIN: Beograd 4.765, Milan 18.13, Praga 12.295, Pariz 22.315, London 18.135, Curih 74.16.

LONDON: Beograd 365, Milan 100, New-York 423.37, Dunaj 307.000, Praga 146.25.

NEW-YORK: Beograd 115.50, Berlin 24, London 433.50, Pariz 531, Švica 1776, Milan 433, Dunaj 14.12, Budimpešta 12.75, Praga 296.25.

Novosadska blagovna borza. Danes se je vršilo protestno zborovanje industrijev in trgovcev zaradi obrtnega davka in zato ni bilo borznega sestanka.

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljšo in najizdatnejšo od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

Naši kraji in ljudje

Pismo iz Bohinja

Proti koncu junija.

Predno se naš letoviščar odloči za dubrovniško revijero, bi si moral ogledati ne Bled, ampak Bohinj. Morje tu nadomešča jezero; za čisto vremenske izpremembe skrbijo gorski velikanji, zrak pa je zdravilen ob vsakem času. In zakaj, zakaj! Nič v tistem odurnem pomenu besede letoviščarskega ne najdeš v bohinjski dolini: promenade, na kateri razkazujejo gosti poletne in zimске toalete, muzike, ki bolj vaspava nego poživlja družbo, ki utrjuje, mesto da bi skrbela za razvedrilo. Bohinj je naraven, pri tem iz božjega naročja vzeti; on ne skrbi za rafinirano kratkočasje, marveč za potrebo z vsem kar daje nepokvarjena narava.

Nad jezerom vstajajo rebri in stene, deloma poraščene z drevjem, deloma gole. Okoli njih se vijajo megle in solučni prameni, obliva jih mesec in vse to odseva v jezeru tako čudovito, da vzljubi Bohinj, še si prebil v njem samo en dan. Na eni strani te pozdravlja oče Triglav, na drugi opozarja nas Bogatin in kar stoji zadaj za njim. Vojna bridkost je tudi v to kraje zapisa par strani svoje grozne kronike: blizu prijazne Rožičeve vile »Marije«, odkoder se ti odpira razgled na slap Savice, težji vojaško pokopališče, ki priča, da ljudje kmalu pozabljamo na marsikaj, kar smo doživljali v skupni groznici pred leti. Neznani, nepodpisani pevec je mrličem izpod Krna posvetil dva lepa verza:

»Tujci, ki ste bratje nam postali,
ko so v našo grudo vas dejali.«

Odtod je pot k slapu Savice najprijetnejša. Dosežeš jo lahko na dva načina: naravnost dalje po glavni cesti, ki drži od hotela sv. Janeza naprej, ali pa mimo hotela »Zlatorog«. Prva pot je priporočljiva, dasi je strašno razorana od pomladanskega deževja; najlepši pa je tak izlet v jutranjih ali dopoldanskih urah, ko ti krajšajo čas vabeče gozdne jagode, katerih so polne zelene rebri.

Ko pade noč in vstane mesec izza gor, pa se odenejo podnevi sive skale in stene v bledorumenkasto barvo, zvončnice zaprejo svoje vijoličaste čaše, ptiči utihnijo, drevesa oneme in jezero zaspi. Samo Savica bobni z gorskih strmin nizdol, pada po stonah v čipkastem pajčolanu mlade neveste in s svojimi enakomernim ritmom in takotom zaziblje v spanec še tebe, popotnika, ki stojiš zavzet nad čudesi božje narave in tihe bohinjske doline ter želiš, da bi tu doživeli s tabo vred vsi, ki temeljito ali površno poznajo Prešernov »Krst pri Savici«.

Razstava meščanskih šol v Beogradu

Dne 22. junija so se odprla vrata poslopja II. moške gimnazije v Beogradu. Svečana dvorana, kjer so razstavljeni predmeti Slovenije, Hrvatske in Dalmacije, ni mogla sprejeti vseh gostov, ki so prihiteli na razstavo iz širne domovine. Na oder stopi pomočnik ministra prosvete g. Tošo Radičević, da otvori v njegovem imenu razstavo. Izjavlja je takole: »Meščanska šola je tista šola, ki je našemu narodu za enkrat najbolj potrebna in to iz sledečih razlogov: Nam Jugoslovanom manjka izobraženega srednjega stanu, ki je v resnici stebel države. Na loga izobrazbe srednjega stanu pripada brez dvoma edino meščanski šoli, kateri je šolska oblast resnično naklonjena. Če se za njo ni toliko storilo, kot je zaslužila, so krive pač sedanje razmere, ko imamo v državi sto in sto brig, ki jim moramo zadostiti. Tu prehaja potem do veljave ono načelo, ki ga meščanska šola sama vedno poudarja, načelo najširše samopo-

moči, načelo delovne šole. Meščanska šola je sama sebi namen. Z njo zaključijo šolsko naobrazbo vse one, kar se posveča praktičnim poklicom. Mala matura, ki je letos uvedena že povsod, je priznava ravnopravnost z drugimi zavodi in daje njenim absolventom možnost udeleževanja kjerkoli. Vzhičen nad praktično slanje izdelkov, ki sem si jih mogel za enkrat le mimogrede ogledati, zagotavljam vse predstavnike meščanskih šol naklonjenosti in podpore g. ministra prosvete Svetozarja Pribičevića, ki se izredno zanima baš za te šole. Z iskreno željo, da rodi razstava najboljši uspehe, proglašam, da je razstava — odvorjena!»

Gluche ploskanje je sledilo tem bodrejšim besedam. Nato je šel g. pomočnik Radičević od šole do šole in z živim zanimanjem opazoval vse izdelke. V veliki dvorani so razstavile, kot že omenjeno, šole iz Slovenije, Hrvatske in Dalmacije, v stranskih sobah šole iz Vojvodine, Srema in Banata, odnosno iz Bosne. Vseh poročevalcev se je pridružil g. pomočnik, da čuje iz njegovih ust sodbo, ki bo menda najbolj merodajna. Izdelki ženskih ročnih del so naravnost vzorni, bogati, praktični.

Na razstavo je poslala vsaka šola le en majhen drobec vseh izdelkov. Občudovanja vredne so vezanine z zlatom iz Bosne. Sodba: ženska ročna dela se goji po vseh šolah z največjo pazljivostjo, v finem vezenju prednjači — Bosna. Deklica, ki je z uspehom dovršila meščansko šolo, je sposobna doseči v izdelovanju finih ročnih del največje uspehe in si s tem služiti kruha.

Deška ročna dela tvorijo poglavje zase. Struja, da se uvedejo v vse šole tudi deška ročna dela, je, dasi še silno mlada, dosegla že krasne uspehe. Za uvedbo deških ročnih del govore najglasnejše baš ženska ročna dela, in so že čez 40 let uvedena v šole. To je edini predmet, kjer zastajajo moški daleč za žensko in vendar je jasno, da mora sukati vsak moški žago, kladvo, dleto, sekuro, pilo itd. baš tako dobro kot ženska šivanko, škarje, vezlo, pletenke itd. Ali naj potem čaka moški, da se teh stvari začne učiti šele, ko ga je življenje prišlo za vrat, ali naj vadi svojo ročnost že v zgodnji mladosti kot deklica? Za mislečega človeka je jasno, da spadajo deška ročna dela v šolo prav tako kot ženska. To načelo je v meščanskih šolah že prodrla in prvi uspehi se vidijo na razstavi. Izdelki iz mizarstva, knjigoveštva, keramike, železne stroke so taki, da posetniki sklepajo roke in ne morejo verjeti, da so to izvršili otroci sami. Sodba: Vse šole pokazujejo v deških ročnih delih krasne napredke, deška meščanska šola v Mariboru je pa pravcata strokovna šola.

Kar se tiče risarskih, geometrijskih in drugih izdelkov, ni mogoče niti mimogrede omeniti vsega, kar se vidi na tej razstavi, ki bo rodila silno bogate uspehe. Naj povemo le sodbo, da so vse šole na veliki višini, a daleč pred vsemi pa je deška mariborska šola, ki ima svoje tradicije baš tako kot njen vrli ravnatelj g. Humek. Razstava ima le eno napako, prostor je mnogo, mnogo premajhen. Čeprav so poslane šole le malo predmetov, vendar je še od teh ostala polovica v zabojih.

Kino „Ljubljanski dvor“

Telefon št. 730

27. junija

Repriza

najlepšega filma, ki smo jih predvajali! Tragedija v snegu in ledu! Ne zamudite priitke!

LAVINA

v glavnih vlogah Mihael Varkony in Lily Marischka.
Predstave vsak dan ob pol 5., pol 8. in 9.

Prirediteljem razstave iskreno čestitam na uspehu, Beograđanom in vsem, ki jih te dni zanese usoda v Beograd, pa nujno svetujemo, naj si ogledajo razstavo, imeli bodo samo dobiček.

Poročilo bi bilo nepopolno, če ne bi omenili, da slovenski vojaki, služili v Beogradu, z največjim zanimanjem obiskujejo razstavo in vodijo s seboj tudi tovariše, ki bi je sicer nikdar ne obiskali. Tako je prav.

V pasti ...

Ljubljana, 26. junija.

V Krušičevi gostilni v Zeleni jami je sedel večeraj zvečer mlad molččev gost in pil brizgance. Nakrat je stopil v gostilno detektiv, prijel molččevoga gosta ter mu napovedal aretacijo. Mladi človek je povesil oči nato pa odkorakal z možem postavbe proti policijski direkciji. Ko pa sta bila tamkaj že na stopnjicah, se je mladenič, ki je cel čas dosledno molčal, nakrat okrenil in se pogeljal v dolgi skokih po stopnjicah nizdol ter je ubral na cesto in odtod okrog vogala v mesto nazaj. Prišel se je divj bog in zasledovanje. Zasledovalec je tekkel mimo gledališča, se zadrževal in izmikal pasantom, jo ubral po Aleksandrovi cesti proti pošti. Ker na mu je tudi od tamkaj že hitel nasproti stražnik, je vedel ubežnik, da se nahaja v vroči. Zato se je obrnil v stran in skočil skozi vrata palače Kreditne banke ter se poskušal skriti na hodniku. Zasledovalec pa so mu bili takoj za petami in prišlo se je zopet skakanje po stopnjicah in nadstropja v nadstropje. Šele v petem nadstropju na hodniku se je ubežnik aretirane utrdil, nakar so ga prijeli zasledovalci znova in odpeljali. tokrat pod bolj sigurno asistenco dveh stražnikov na policijo.

V rokah so imeli prebrisane žeparja Miodraga Zotovića iz Beograda, ki je prišel poskušati srečo še v Ljubljano. V Ljubljani je zagrešil že več tatvin. Med drugim je ukradel novo kolo iz dvorišča sanatorija »Emona«, last Maksa Mastnaka in ga prodal nekemu mehaniku za mal denar. Istega dne, 19. t. m., se je spjel v barako sportnega kluba »Ilirije« in odnesel iz garderobe nogometašu Stankotu Prešernu 1300 Din gotovine in nakaznico za 2500 Din. Na vesti pa ima, kakor rečeno, gotovo še več drugih tatvin, ki deloma še niso znane ali prijavljene, ali pa se ni preje sumilo njega kot krivca. Našlo se je pri aretovancu tudi več vozniških listov za progo med Zidanim mostom in Indijlo. V vlaklu je znal igrati kavalirja napram damam in gospodom, pa tudi napram raznim kmetiskim dekletom in mamam fantom in možem. Znal se je tako sukati okrog njih, da jim je spjel iz žepa denarnico ali pa kak drugi vrednejši predmet. Za mladega tatu se zanimajo tudi hrvatske varnostne oblasti in je upati, da pridejo tekom dolgega zasliševanja na dan še zelo zanimive stvari.

Dopisi

IZ SELŠKE DOLINE. V selški dolini se vrši boj za razna občinska zastopstva. Zal, vlada v tem oziru precejšnje mrtvice in pogrešamo javnih shodov, na katerih se najlažje zavrača agitacija nasprotnikov. Da tudi klerikalec nimajo javnih političnih shodov, s čemer se pogosto »govarja napredna javnost, na ta led ne bi smeli iti. Naprednjaki ne pomislijo, da klerikalec ni potreba javnih shodov, saj imajo vsako nedeljo shode, ako ne s tretjim redom, pa z Marijino družbo, enkrat z ženskami, drugič z moškimi, potem pa z Orli in Orlicani, v katoliških bralnih društvih in še posebej tajne seštanke. Vse to so danes njihovi politični

shodi, in vsa duhovščina agitira zanje v svojo silo. V selški občini so končane občinske volitve; 556 upravičenih volilcev se ni udeležilo volitev, obe stranki sta nazadovale, seveda klerikalec veliko več. O klerikalni zmagi ni bilo dvoma, saj je bila njihova agitacija neverjetno razširjena in strasna. Agitirali so z vero, šolo, vlado, trboveljskimi dogodki in Orjuno, z avtonomijo in republiko. Zlasti zadnji dve agitacijski sredstvi sta pri mladih kmetih in delavcih najbolj učinkovali. Ni čuda, ako so se tudi nekateri zavedni naprednjaki, ki so bolj osamljeni v vaseh, vzdržali volitev, ker se je hujšalo proti njim kot zvestim državljanom. Težko je namreč biti zvest državljan, kjer spijo varstvene oblasti. Sedanje občinske volitve so nekaka priprava za prihodnje. Kdor se zanima, bo dobil zadostno politično šolo iz teh volitev. Treba bo popraviti napake in delati, k temu pa naj nas spodbujajo zmage naprednjakov v drugih občinah.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Klerikalec so v naši občini na žerjavici in iščejo zato vseh mogočih izhodov. Vsa otrok ve, da so sedanje razmere nevdružne in da bo prišlo ob prihodnjih volitvah do izpremembe, ki se jih očete klerikalec silno boje. Ker si sami ne morejo pomagati, so poklicali na pomoč klerikalnega gromovnika poslanca Sušnika. V nedeljo je takoj po prvi maši, obdan od svojih gardistov, stopil pred cerkvi na oder in na dolgo in široko pripovedoval o državni politiki in njenem gospodarstvu. Hudo ga pečejo Orjanci in Žerjavci. Cirilica mu nikakor ne gre v glavo. Učiteljstvo ne uči tako, kakor bi radi klerikalec, uradništvo ni na svojem mestu, vse gre rakovo pot in v škodo klerikalcev. Komaj čaka trenutka, da bi klerikalec prevzel vajo v roke in zadušili vse, kar ne diši po nazadnjaštvu. To bi bilo prijetno, kajne g. poslanec Sušnik? Pozivljaj je tudi občane, naj ne gredo na lim kandidatski listi »Gospodarskega« in »Agrarnega odbora«, češ, da so to priganjati sedanjega režima, ki jih je treba zatreti za vsako ceno. G. Sušniku priporočamo, naj se drugič ne vmešava v naše občinske zadeve. Vsi vemo, kje nas žuli čevlji in bomo zato volili, kakor nam vleva vest. Kot drugi govornik je nastopil župnik, ki je zelo ponesrečno branil klerikalno gospodarstvo. Zaganjal se je v glavnem v trgovca Kridiča, ko pa se je ta oglasil, mu je postalo vroče in je hitro končal svoj govor. Domačini so se razšli in je dobil Sušnik zaupnico samo od štirih poslalskecev. Stojimo neomajno na stališču, da je treba napraviti sedanjim razmeram konec. Zato 12. julija vsi na volišče in oddajte svoje glasove »Gospodarski« ali »Agrarni« listi, kajti le kandidati teh dveh list imajo resen namen, izboljšati sedanje gospodarske razmere. Naša skrinjica je prva in tretja.

HRASTNIK Hrastniško gasilno društvo priredi v nedeljo dne 29. t. m. od treh popoldne dalje veliko vrtno veselico v gostilni Hofbauer. Železničarska godba z Zidanega mosta bo igrala lepe koncertne kakor tudi vesele plesne komade in poskrbljeno bo za izborno zabavo in skrbno postrežbo. Vse prijatelje društva vabijo k udeležbi — Hrastniški gasilci.

TRBOVLJE. Vse nacionalno čuteče občinstvo se pozivlja k čim številnejši udeležbi proslave na predvečer Vidovega dne 27. t. m., ko kažejo vsa trboveljska narodna društva kres, združeni s petjem, govorom itd. Pridite in pokalte vsem, da so se v Trbovljah srca, ki bijejo v iskreni ljubavi do domovine, do državnega in narodnega edinstva. Poklonimo se manom vseh padlih vidovdanskim junakov. Zbirališče pred hišo g. Goropevke ob osmih zvečer, nato odhod h kresu. V slučaju slabega vremena prireditve odpade. — Odbor.

LASKO. Tukašnja osnovna šola praznuje letos na Vidovdan, dne 28. junija, 150letnico svojega obstoja. Spofed slavnosti je sledeč: 1.) Ob devetih zjutraj svečana služba božja z blagoslovljenjem šolske zastave. Kurnica gospa A. Elsbacherjeva. 2.) Slavnostni sprejod z zastavo v

šolsko poslopje. Pozdravni sprejem za poklonitev. 3.) Petje in beseda šole za puščajočim učencem v slovo od šole na pot v življenje. 4.) Otvoritev jubilejne javne ljudske knjižnice na šoli. Popoldne ob štirih: 1.) Praznična overtura. 2.) Pozdrav gostom in nekdanjim učencem; slavnostni govor šolskega vodje; jubilejne in druge deklaracije. 3.) Petje šolskega zbora. 4.) Godba. 5.) Nastopanje otrok v skupinskih in solopizorih. 6.) Mladinski orkester. 7.) Dvoglasne in troglasne pevske točke šolskega zbora. 8.) Samospevi, dvospevi in šolospeli. 9.) Godba. 10.) Rajalna skupina s telovadbo in petjem. 11.) Dekliški četverspevi zbora pošolskih mladenk. 12.) Godba. 13.) Zaključna slika in beseda. 14.) Kolo za deca in prosta zabava z godbo. — Popoldanski del sporeda se ponovi naslednji dan ob isti uri proti dvetretlinjski vstopini. Vstop šolski mladini brezplačen. Pridite v obilnem številu!

DRAMLJE. V noči od 12. na 13. t. m. so neznani storilci s ponarejenimi ključmi vtrgli v trgovino Marice Jarnovič in odnesli razno manufakturno in kolonijalno blago, nekaj denarja in srebrnine. Krog storilcem še niso na sledu, se svari pred nakupom. Zadnje čase kar mrgoli v tukašnji okolici raznih krošnjarjev, ki so osumljeni, da prodajajo ukradeno blago. Tudi se skrivajo v gozdih med Ljubčico in Dramljami že dalje časa neznani moški, ki ogrožajo tukašnje okolice. Upamo, da pridejo ti sumljivi elementi kmalu v roke pravice, ker ni izključeno, da so ravno oni izvršili to tatvino.

NOVA CERKEV PRI VOJNIKU. Po lepo izvojevanem boju pri občinskih volitvah se je vršila pri nas v nedeljo dne 22. t. m. volitev župana, pri kateri je bil izvoljen posestnik Ivan Lešnik, za podžupana pa posestnik Alojzij Gobec. Oba sta zavedna in odločna napredna kmeta. V občinskem zastopu, ki je v trdnih naprednih rokah, pričakujemo plodonosnega dela, občanom pa čestitamo na lepi zmagi in izvolitvi.

PTUJ. Dne 15. junija je priredilo učiteljsko Glasbeno Matico ptujske zaključni koncert, pri katerem so iz prijaznosti sodelovali lekarnar Orožen, učitelj Stritar ter učitelj in veleposestnik Zupančič. Koncert je vzbudil med slovenskim mnogim zanimanja. Društvena koncertna dvorana se je napolnila skoro do zadnjega kotička. Gdč. N. Kabajeva je zaigrala na glasovirju Chopinov op. 12 (Variations brillantes) ter Lisztovo Tarentello III. (Venezia e Napoli) koncertna komada, ki ne zahtevata le brezhibne tehnike, temveč tudi globokega muzikalnega pojmovanja. Zal se je zdelo gdč. Kabajeva nekam indisponirana, valed česar se ni mogla pokazati v popolni formi. Izreden napredek je nudil mladi godbenik g. F. Markez v Hubayevu mazurko op. 45. Težkoče v obvladavanju loke in tehnične izrendosti za levo roko, ki jih ima skladba, je premagal povolno. Zanimiv je bil prvi nastop kvarteta Markož (1. gosli), Orožen (2. gosli), Stritar (čelo), Zupančič (violeta). Podali so po eno kompozicijo Haydna, Mozarta, Schuberta in Schumanna. Nikdo ne more zahtevati, da bi že s prvim nastopom izčrpali vse finešne subtilne komorne glasbe. Opažajo se še difference v nastavku in obvladavanju loke, (ff pp) tako, da se včasih nediskretno oglasi podrejen ton, kar moti enotnost. Ali poudariti je treba, da je vsak začetek težak. Duša kvarteta je brez dvoma mladi Markez. Občinstvo pričakuje, da v prihodnjem šolskem letu zopet sliši mladi ptujski kvartet. Najbolje se je zdel podan Mendelssohnov trio II. op. 49, kjer so se instrumenti (violeta, čelo in glasovir) spajali v čustveno muzikalno enotnost. Ne mala zasluga gre pri tem gdč. učitelju Stöhrvi, ki je v trio spremljala z njej običajno finešo in globokim muzikalnim umevanjem. Le škoda, da gdč. Stöhrva, ki je brezdvomno najjačja muzikalna osebnost ptujske Glasbene Maticе, ni pri koncertu sodelovala s solo-točko, kar bi umetniški nivo koncerta sigurno dvignilo. Č.

Kulturni pregled

Mariborsko gledališče.

Petek, 27.: »Carmens«. C. Zadnjič v sezoni.
Sobota, 28.: »Magda«. D. Zadnja dramska predstava v tej sezoni. Gostovanje ge. Ive Setinske.

V Jakopičevem paviljonu

Razstava plastičnih in slikarskih portretov akad. kiparja A. Repiča in akad. slikarja Fr. Sterle.

V soboto dne 21. t. m. se je otvorila ta razstava in traja do 10. julija. Obiskovalci so dejali, da je ta prireditev za odlič. Res je Jakopičev paviljon v svojih prostorih vrstil zadnji čas zanimiva dela zlasti mladih nadebudnih umetnikov. Ni pa bilo vse tako, da bi povprečen obiskovalec šel mimo brez disharmonije. V Repič-Sterletovo razstavo gre lahko vsakdo brez skrbi.

Sterletovi in Repičevi portreti so dela resnih zrelih mož, osnovana na solidnem študiju. O njih ni treba mnogo govoriti; dela govoré sama. Umljiva so vsakemu, tudi laiku brez tehnične znanja v umetnosti, ki se čisto zahteva za umevanje drugih umotvorov.

Tem težje stališče pa ima umetnik tu napram javnosti. Lajk, tje na portretu

le podobnost; za umetniške kvalitete mu ni mnogo mar. Zato večkrat konflikt. Tega konflikta pa se tu ni bati. G. Sterle je realist. Njegovi portreti živé, dihaajo. Iz njih govori duša upodobljenega. — Od izrazu pomenosa dostojanstva, od moške resnosti do kmetijske idilične preprostosti, od učenjaške poze do ženske miline, — vse lastnosti duše so zastopane. Tu se smeje lice, tam govore roke s kompozicijo pristojnega obležja. Ni cenenega bleška, a delo je zrelo in se samo priporoča s solidnim sijajem.

Podobe, ki predstavljajo naše veljake na mrtvaških odrih, ne vzbujajo v prvi vrsti estetičnih čuvtvov, a podajajo upodobljenih mrtvecev življensko zgodovino in so zato zanimive študije. Tu je treba upoštevati umetnikov namen. Gospod Repič je podal ljubke plastične kompozicije portretnih dvojic in mnogo drugih veličanstvih del kiparstva.

Razstavo je že v soboto posetilo lepo število občinstva, pa tudi mnogo umetnikov in zastopnikov prosvetnega in drugih oddelkov državnih oblasti.

Ta prireditev naj bi pokazala narodu, kako naj krusé premožni svoje domove. Se prevladuje pri nas naziranje, da je fotografija najboljše nasnetek človeške

osebnosti. Razobešajo se v naših domačih hramih mehanično povečane fotografije, brezdušne, brezbarvne tvorbe, trdo uspele slike in cenijo se kot — družinski zaklad. — Razstava je pa živa priča, da se vsaj boljši krogi zavedajo nedostatkov teh mnenj. V vsako hišo, ki to zmoro, — in teh pri nas ni malo — spadajo originalni portreti iz rok naših umetnikov. Da imamo take umetnike, ki se jim moremo zaupati, naj se prepriča vsak s posetom razstave.

Mariborsko gledališče. Po dolgem premoru smo slišali v sredo zvečer zopet opero »Cavalleria rusticana«, in sicer kar dvakrat na en večer. Predstavi sta bili lepi. Posebno ga. Mitrovič je med tem igro Santuzze znalo poglobila in spopolnila. K dovršenosti njenega igralskega in pevškega podajanja je mnogo pripomogla tudi nova in tako posrežena maska, da je bilo v njej komaj spoznati igralko, dokler ni zapela. Velik napredek pa je pokazal tudi g. Govorin, ki se polagoma otresa okornosti. Dober je bil tudi g. Skrivanič, ki je prejel lahorjev venci in pa Mitrovič veliki šopek s trobojnico. Obe predstavi sta bili dobro obiskani — seve za poletno sezono.

Gostovanje ge. Ive Setinske v mariborskem gledališču. V soboto 28. januarja se vrši zadnja dramska predstava v tej sezoni. Uprižori se Remčeva drama »Magda«. Pri tej priliki gostuje pri nas

v naslovni vlogi ga. Iva Setinska, ki je bila v sezonah 1920-1921. in 1921-1922. članica mariborskega gledališča in si je začasa svojega umetniškega udejstvovanja kot ena prvih članic pridobila mnogo simpatij mariborskega gledališke publike. Zato priporočamo zadnjo dramsko predstavo v čim večji poset.

Otroški popoldan v mariborskem gledališču. Večraj je mariborsko občinstvo videlo zopet krasno mladinsko predstavo, ki je priredil neumorno delavni učitelj Nerat z učenci prve deške ljudske šole. Mariborska deca se je z vžvičenjem divila krasnim slikam »Pepelke«. Izborno prednašanje in težke točke so zlasti pokazale, da ima g. Nerat mnogo talentov med svojimi mladimi, ki jih pa zna tudi z večjo roko voditi. Sprejel je za svoj ogromen izvenšolski trud na čustveno vzgojnom polju predvsem lastno zadoščenje nad doseženim uspehom, pa tudi veliko priznanje s strani hvaločne publike, ki mu je poklonila lepe cvetke in skromno darilo. Gledališče je doživelo lep, mladinski povesčen popoldan, ki bi jih naj bilo prihodnje leto še več.

Zagrebski junaki tenor Zdenko Knittl je angažiran za prihodnje leto na operi v Bratislavi, kjer bo deloval kot šef-režiser in junaki tenor. Knittl je leta 1921. pridobil za Zagreb ravnatelj Suchs in Zagrebčanji so ga v tej triletni dobi njegovega delovanja zelo cenili. Nastopil je v tem času v 40 vlogah in večkrat tudi kot režiser; čisto je nastopil na koncertnem odru. Za njegovo odločitev sedaj so bili merodajni materijalni razlogi.

Beograjska »Soirée libre« v Zagrebu in v Rogazski Slatini. Igralka beograjskega gledališča ge. Stokić, Dugalic in Gošić ter igralci gg. Gošić, Nikolić in Dragutinić, ki so v Beogradu s svojimi »Soirées libres« dosegli največje uspehe, bodo dne 3. in 4. julija priredili dva podobna večera v Zagrebu, kjer bodo uprizorili igri »Staklenci« in »Koža«. Po zagrebškem gostovanju pa se odpravijo v Rogazsko Slatino, kjer nameravajo ostati mesec dni.

Proslava 400letnice Marka Marulića. Na jesen bo Split proslavil 400letnico smrti narodnega pesnika in začetnika hrvatske umetne književnosti Marka Marulića, ki je umrl 8. januarja 1524. leta. Pri tej priliki mu bo splitska občina tudi postavila spomenik, ki ga bo izdelal naspravak Meštrović. Odbor za proslavo 400letnice Marka Marulića se sedaj obrača na celokupni narod s pozivom, da naj vsak brez izjeme in po svoji moči pripravi z darovi za postavitev tega spomenika, za katerega je Meštrović brezplačno izdelal osnutek. Vsi darovi so pošiljali na naslov monsr. dr. Bulića v Splitu ali direktno na mestno občino Split.

Kontrolna komisija zagrebškega gledališča. Prosvetno ministrstvo je imenovalo posebno komisijo za kontrolo denar-

Domače vesti

«SLOVENČEV» VIDOVDAN.

«Obmejni pretep pri Raketu s smrtim izidom.» O tem dogodku poročajo tržaški «Piccolo», da se ne vé, da bi bil udeležen na njem kak Jugoslovčan ali morda Orjuna ter da razne domneve niso potrjene. Fašistovski «Popolo d'Italia» mora isto priznati. Morda gre le za zadevo obmejnih tihotapcev. Gotovo je, da se z obeh strani meje vrši stroga preiskava, ki pa ni mogla doznati ničesar drugega gotovega, kakor to, da so italijanski finančni stražniki pri Planini udri na naše ozemlje, razbijali po neki hiši, streljali in težko ranili našega finančnega stražnika in da je drugi dan pri Uneu na italijanskem ozemlju v pretepu med italijanskimi granicirji in civilnimi osebami bil ubit italijan, granicir. Oficielni italijanski predstavnik je pri svoji uradni intervenciji le izrekel sum, da bi morda bili udeleženi člani «Orjune». Gotovo ga pa se doslej ni moglo nič dognati.

Le «Slovenec» vé natančno, da smo krivi Jugoslovenci: V 6. namreč, da se je 23. t. m. prijelalo 8 Orjunašev na avtomobilu iz Ljubljane na Rakek, od tod so šli čez mejo na Uneo, do zob oboroženi s karabinkami in granatami. Napad italijanske straže na našega granicirja se je pri «Slovencu» spreminjal v samomorilni poskus našega finančarja in za to so Orjunaši ubili našega finančarja Lov. Grega.

Primerljajmo uradne ugotovitve naše in laške, primerljajmo pisavo italijanskih listov s škofovim listom. Ali ne spominja njegova pisava živo na one čase, ko so imeli klerikale svoje denuncijantske pisarne, svoje denuncijature po vseh občinah in uradih? Katera prokleta roka je pisala to najhujšo in infamno denunciacijo? Koliko je fašistovski agent plačal Judeževih in dopisnikov, da spravi to infamno tja, kjer je srčno o radi sprejmejo, namreč v «Slovenca»?

Der größte Schuft im ganzen Land ist und bleibt der Denunziant. Kadar se ta rek citira, vsako misli na škofovega «Slovenca». Quanto costa, signori? Una lira? Cento? Ali denunciate zastoj?

Da, zastoj, iz pokvarjenosti in zlobe. Pred desetimi leti so e. k. denuncijanti iz SLS do viske pritrili najramotnejšo dobo slovenske zootovine, dobo orlovskega e. k. denuncijantstva. Danes ne morejo več denuncirati naših Avstriji, zato jih denuncirajo Italiji. To je «Slovenec» Vidovdan!

M. A. C.

* **Položnice** smo priložili danes vsem onim naročnikom, ki nam dolgujejo naročnino za tekoči mesec ali celo že za nazaj. Na položnicah je vračnina tudi naročnina za julij. Kdor bi položnice ne prejel, naj sporoči upravništvu, da mu jo pošlje. Cenje ne naročnike prosimo, da nemudoma poravnajo svoje obveznosti, ker bi morali sicer boljšo izplačati, kar pa jim povzroča vse stroške. Vrhu tega smo prišli, vsakemu, ki ne poravnava svojega dolga, ustaviti nadaljnje pošiljanje lista.

Uprava «Jutra».

* **Nor načelnik v ministru prosvete.** Dosedanji upravništvu učiteljskega v Sarajevu g. Steva Markovič je predčerašnjim nastopil svoje mesto kot načelnik odeljenja osnovno šolstvo in narodno prosveto v prosvetnem ministru.

* **Promocija.** Kakor nam poročajo z Dunaja, bo danes na tamkajšnji univerzi gospod Davorin Flis, rodom iz Celja, promoviran za doktorja vsega zdravilstva.

* **Slavnostna razsvetljava na Vidov dan na Bledu.** Z Bleda nam javljajo: V soboto, dne 28. t. m. ob pol 9. uri zvečer se vrši na Bledu slavnostna razsvetljava na jezeru v proslavo Vidovega dneva ter v počast Nj. Velikanstva kralja in kraljice.

nih zaved zagrebškega gledališča, ki so tvorijo upravnik beograjskega gledališča Milan Predić, Milan Vojinović, ravnatelj glavne kontrole in njegovan Rajčič, preglednik računov zagrebškega gledališča.

Turneja zagrebškega pevskega društva «Balkan». Zagrebško akademsko pevsko društvo «Balkan» nastopi dne 26. julija svojo koncertno turnejo, ki bo vedla preko Broda, Vinkovcev, Mitrovice, Šabca, Kruševca, Vrnjačke, Banje, Vranja, Prištine, Skoplja, Štipa, Bitolja in Prilepa v Solun.

Nova jugoslovanska drama. Dr. Gjurro Dimović je napisal novo dramo «Bač-Celice», ki jo bo zagrebško narodno gledališče uprizorilo začetkom prihodnje sezone.

Dr. Pivko, Carvanska noč. Včeraj je izdal Klub dobrovoljcev v Mariboru iz dr. Pivkovih spisov «Proti Avstriji» knjigo «Carvanska noč». Knjiga slika v znamenarizem romanskem slogu carvanske noč, v kateri je dozoril zarotniški načrt prvih resnih jugoslovanskih revolucionarjev na avstrijski fronti. O krasnem delu s 13 slikami in 2 zemljovidoma, ki se dobi pri založbi Kluba dobrovoljcev v Mariboru za 22 Din s poštno vred, bo mo v kratkem obširneje govorili. Za enkrat knjigo vsakemu zavednemu Jugoslovancu najtopleje priporočamo. Nobena hiša naj ne bo brez te revolucionarne knjige.

Pucinijeva nova opera. Ravnateljstvo dunajske državne opere je pridobilo novo Pucinijeva opero «Turandot» za

Sodeluje godba dravske divizijske oblasti. Pričakovati je številne udeležbe izletnikov.

* **«Autonomista» zaplenjen.** Radličevsko slovensko glasilo «Autonomista» je bil včeraj zaplenjen. Izdajatelj so pa poskrbeli, da se ga je navzile zaplembi precejšnje število razširilo po Ljubljani.

* **Smrtina kosa.** V Rečici pri Bledu je umrl g. inž. Alojzij Schwegel. Pogreb bo v soboto ob 10. dopoldne iz vile Gorica na pokopališče v Gorjah. — V Ljubljani je umrl včeraj v visoki starosti 86 let g. Anton Bitene. Pogreb se bo vrši v soboto ob 4. popoldne iz Hranilniške ceste št. 4. — Na Bleiweisovi cesti št. 13 je preminula v četrtek gospa Terezija Sever roj. Flere. Pogreb bo v soboto ob 6. zvečer. Blag jim spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Prevedba osovja državnih železnic** v novi zakon je v vseh direkcijah državnih železnic kraljevine SHS končana. Krečiti za razliko so že davno odobrili, nekatere direkcije so to razliko plašč celo že izplačale, direkcija v Ljubljani pa tudi v tem oziru prednjači drugim direkcijam — in čaka zopetnega sanka od nadrejenih in podrejenih, da izplača še davno pripadajoče prejemke po novem zakonu. Radovedni smo, kaj bi počela uprava in vsi oni, ki so zainteresirani na železnici, ako bi osebje storilo samo to, za kar bi se ga za vsak slučaj posebej dregnilo in čakalo v vršenju svojih dolžnosti tako dolgo, kakor čaka samo osebje na svoje zaslužene prejemke. Kolikor poznamo mi naš železniški aparat, bi sigurno zopet nastopili idilični časi, ko je odmeval po naših brdih poštni voz in ko so po cestah pokali z bičem in prepevali veseli furmani. Prepričani smo, da se ti idilični časi lahko kmalu povrnejo, ako bo osebje posnemalo v vršenju svojih dolžnosti predpostavljene oblasti.

* **Klub demokratičnih učiteljev.** Na naš poziv dobivamo od vseh strani številne prijave in navdušene dopise, kar dokazuje, da smo zadeli pravo. Kdor se še ni prijavil, naj to stori čimprej, in to tudi tisti, ki so že člani krajevnih organizacij JDS. Pristopnice razpošljemo, kakor hitro bomo mogli ugotoviti približno število naklade. Tovariši, ne odlašajte! Prekorajšli smo šele prvo stotico. Pogrešno posebno mladih. Ali bo res, kar se trdi o medvojnem in povojnem naraščanju? Vsem, ki imajo srce za narodno stvar, kličemo: Na plan! Kdor ni z nami je proti nam. — Klub demokratičnih učiteljev v Ljubljani, Kongresni trg 1. «Kazino».

* **Sinočnji izredni občni zbor SPD** je bil namenjen izključno proračunu za tekoče leto. Ta točka je ostala ne rešena od zadnjih občnih zborov. Odbor je predložil obširen, podroben proračun, katerega je izdelal društveni knjigovodja g. Rozman in ki je bil sprejet z občin odobravanjem. Nekatere manjše točke so se prepusile odboru v naknadno ureditev. Pri slučajnostih se je razvil acimiran razgovor o več tekočih zadevah društva. Podružnicam je rok za oskrbo legitimacij podaljšan za 14 dni ter bodo torej nove legitimacije s silo izključno veljavne od 15. julija dalje. Dotlej naj si jih vse podružnice zanesljivo nabavijo. — Občni zbor je potekel v najlepšem soglasju ob prav zadovoljivi udeležbi.

* **Savinjska podružnica SPD,** nazaranja, da se dne 28. junija otvorita koč na Korolici in Frischaufer Dom na Okrešlju. Kdor hoče v Piskernikovem zavetlišču v Logarski dolini bivati čez 3 dni, mora dobiti za to dovoljenje od podružničnega odbora.

* **Knjige za naše rojake v Belgiji.** Naše poslaništvo v Bruslju sporoča, da se je v zadnjem času v belgijski provinci Limburg pri tamonjnih premogovnikih nasešlo večje število naših rojakov deloma z družinami, ki so prišli tja radi boljšega

prvotno prireditve, ki se bo vršila koncem prihodnje sezije. Glavni vlogi bosta izkrevali ege. Jeritz in Lotte Le'mann.

Celjsko mestno gledališče. V sredo dne 25. junija je prišla končno celjska mladina do svojega užitka. Celjski igralci so ji uprizorili že tolikokrat preloženo mladinsko igrano «Snegučica», ki so jo igrali v splošnem dobro; škoda je samo, da vloge niso bile dovolj srečno razdeljene in zasedene. Veliko premalo se je ozirala režija tudi na primerno insceniranje igre in na primerne kostume posameznih igralcev. Nežna otroška duša je mnogokrat bolj kritična kakor do rasel igralec in imajo starši mnogo truda in težav, da popravijo v otroški fantaziji z besedo to, česar bi na odru ne smeli videti. Silno nestrojno so pričakovali malčki na začetek uprizoritve, ki se je zaradi pomanjkanja električnega toka zakasnila za trideset ur. Kakor slišimo se je s to igro zaključila letošnja sezona in so se «Rokovnjači» zopet enkrat preložili na poznejšo dobo.

Turneja beograjskega pevskega društva «Obilje». Beograjsko akademsko pevsko društvo «Obilje» priredi začetkom meseca julija koncertno turnejo po Dalmaciji, Bosni in Hercegovini.

Odlikovanje Richarda Straussa. Ob priliki svoje 60-letnice je bil slovit nemški komponist Richard Strauss odlikovan z visokim pruskim redom «Pour le mérite».

zaslužka iz Poruhrja in iz Renske provinc. Med njimi je največ Slovencev, in sicer okrog 300 moških in 134 žena. Velika večina teh ljudi ne zna niti francoščine niti flamščine in je radi tega brez vsake duševne hrane. Naše poslaništvo pravi vsled tega, da bi se v te preskrbelo vsaj nekaj podučnega in koristnega berila. Kar so naši ljudje med samimi tuji v nevarnosti, da se raznaradijo, bi bile posebno dobrodošle knjige ali spisi patriotične, ali nacionalne vsebine. — Kdor more pogrešati kako knjigo ali brošuro, naj jo blagovoli čimprej poslati odseku III. županjskega urada v Ljubljani.

* **Matura na ljubljanski realki.** Pod predsedstvom beograjskega vseučilišnega profesorja arhitekta Gjorgjevića se je vršila na realki v Ljubljani višji tečajni izpit od 21. do 26. junija. Položili so ga sledeči maturanti: Bufon Ivan, Čeh Egidij, Črnivec Miroslav, Dekleva Franc, Dobrišek Stanko, Poceršar Marjo, Hofbauer Albin, Janković Nikola, Kersnik Ivan, Kovear Ciril, Lakota Alojzij, Lohar Igor, Marolt Ivan, Mencinger Stanko, Mikšič Josip, Milavec Emilijan, Paternost Josip, Rausch Franc, Stare Franc, Štvarc Viktor, Tomazič Boris, Turk Zdravko, Vilfan Emil in Zupančič Vladislav. Desetim kandidatom je bil dovoljen ponovljajni izpit čez 2 meseca, 5 pa jih je bilo reprobiranih za eno leto.

* **Cerkvene knjige v glasbo.** V zadnjih dneh se je mudil v Beogradu dja-kovski škof dr. Akšamović. Posetil je ministrskega predsednika Pašića, ter ga prošil za državno podporo za naša glagolišnih cerkvenih knjig, ki jih je papež pred kratkim odobril.

* **Urednik Nikola Polić zopet na svobodi.** Odgovorni urednik oblastno ustavljene lista «Primorski Novi list» na Sušici, Nikola Polić, je bil predčerašnjim vsled odloka banskega stola v Zagrebu izpuščen na svobodo. Preiskava proti njemu pa se nadaljuje.

* **Zet ubil tasta.** V selu Sanat v okolici Velikega Bečkereka so našli te dni občinskega načelnika umorjenega in grozno razmesarjenega. Zapril so njegovega zeta, ki je najno osumljen, da je umoril tasta, hoteč se polastiti njegovega premoženja.

* **Novo cene v restavrant-vagonih.** Generalna direkcija državnih železnic je dovolila društvu spalnih vozov, da sme zvišati cene kosilu v restavrant-vagonih od 45 na 50 dinarjev. Cena zajutka (14 dinarjev) ostane še nadalje neizpremenjena.

* **Hrvatski izletniki v naših planinah.** Hrvatsko planinsko društvo priredi v dneh 28. in 29. junija velik izlet v naše planine, in sicer v petih oddelkih. En del hrvatskih planincev izleti na Triglav, drugi na Vršič, tretji na Stol, četrti na Elad in v Bohinji, peti pa na Grintavec. Izletniki odpušajo skupno iz Zagreba danes zvečer ob 22.45 uri.

* **Vsem planincem.** Aleksandrovič dom, Erjavčeva koč na Vršiču in Češka koč na Ravneh se odprta v soboto dne 28. junija 1924. Koče bodo dobro preskrbljene z jedjo, pijačo in foto-rafičnimi razglednicami. — Osrednji odbor SPD.

* **iz Jugoslav. Sumarskega Udruženja.** Priglasitve za letošnjo glavno skupščino, ki se bo vršila v drugi polovici avgusta v Sarajevu, prejema Podružnica J. S. U. v Ljubljani, Križanke, le do dne 16. julija 1924.

* **Trgovska, industrijska in bančna podjetja,** ki nameravajo sprejeti nov piar-niški naraščaj, naj se blagovoltjo obrniti na ravnanja Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani, ki bo po najboljši-poznavanju sposobnosti absolventov in absolutnih priporočil vedno take, ki bodo odovarjali posebnim zahtevam raznih strok. Dosedanji absolventje in absolutniki so s svojo uporabnostjo v službi dokazali, da je pouk na šoli praktičen in da šola prav dobro dosega svoj namen. Priznana pisma najrežljivih podjetij so najboljši dokaz, da šola vzgaja dober trgovski naraščaj.

* **Šolski otroci se ne smejo udeleževati političnih manifestacij.** Ministrstvo prosvete je izdalo odredbo, s katero se učenec zlasti osnovnih šol, preprečuje sodelovanje pri sprejemih političnih oseb-nosti, kadar prihajajo v strankarskih političnih poslih.

* **Maturanti mariborske gimnazije** iz leta 1899. se vabijo na prijateljski sestanek v Maribor, dne 14. junija. Udeleženci se naj javijo Martinu Petelinščaku, kateketu v Mariboru.

* **Graba občinskega lova v St. Pavlu** pri Prebeldu za dobo 6 let se vrši dne 4. julija ob 9 uri dopoldne pri sreškem poljavarstvu v Celju, soba št. 9. Predmetni lov obsega 2148 ha, izločena cena je 5000 Din. V slučaju, da za to izločeno cenno ne bo nobenega ponudnika, si pridrži srško poljavarstvo pravico cenno znižati in oddati lov najugodnejšemu ponudniku.

* **Oceanski parobrod «Jugoslavija»** v londonskem pristanišču je bil te dni parobrod «Eurymachus» prekrščen na ime «Jugoslavija» ter je na njem bila izobešena jugoslovanska zastava. Parobrod je sedaj last Jugoslovanske-ameriškega društva, ki namerava ustanoviti močno trgovsko flotilo. Društvo so ustanovili bogati ameriški Jugoslovanci Petrinović, Baburić, Banne in drugi.

* **Smrt 5 letnega dečka pod tramvajem.** Predčerašnjim popoldne je v Zagrebu pri 1118. mitnici povozil tramvaj petletnega dečka Ignacija Breznika, ki je neposredno pred motornim vozom tekel preko ulice. Nesrečnemu otroku je kolo zdrobilo lobanjo.

* **Pošar.** Včeraj ponoči je vpepeli ogenj v Volčjem potoku pri Kamuliku županu Kozmniku hišo in hlev. Ogenj je bil pod-

taknjen. Pri reševanju živine se je nevarno opekeli stari Kozmnik.

ROGAŠKA SLATINA. Odbor sokolakega društva v Rogški Slatini javlja, da priredi na Vidovdan, dne 28. t. m., svojo ekološko akademijo v veliki zdraviliški dvorani ob osmih zvečer. O kakšni odstotni dvoranu je prid Glasbeni Matici v Mariboru ni odboru tukajšnjega Sokola ničesar «nanega».

Iz Ljubljane

u— **Proslava Vidovega dneva v Ljubljani.** Ljublj. mestni magistrat bo na mestnih poslopih dne 28. junija v proslavo Vidovega dne razobesil državne in narodne zastave. Obenem vabi vse so-mestjanstvo, da svoje hiše in stanovanja okrase na enak način.

u— **Prijateljski večer na čast odličnega češkemu novinarju in publicistu g. Josefu Holčiču** se je sinoči vršil na vrtu restavracije «Zvezde». Udeležili so se ga številni čestitki zaslužnega prijatelja našega naroda.

u— **Vidovdanska proslava na Taboru.** Spominjski dnevi na srečne in nesrečne dogodke iz narodne preteklosti naj ostanejo sve-nja v duševnem življenju vseh pokolenj. To bodi dan razmišljanja in glasen memento, kam vodi narode nebrzdano nemožnost in kaj pomenja za ljudstvo, njega gospodarstvo in duševno prosveto, izguba državne samostojnosti. — V to svrhu priredi Sokol I. danes v petek zvečer ob 8.30 na Taboru vidovdanskoproslavo. Vstopnine ni. Mladina ima dostop le v spremstvu staršev. Spominjski nagovor ima g. prof. dr. Lah, svira orkester Sokola I. — Pridite vsi, ki s spoštovanjem gledate na mučniško preteklost bratskega srbskega naroda, stotletnega juanaškega borca za svobodo svojo in vseh Jugoslovenov!

u— **Dobrovaljci.** V soboto ob 9. uri dopoldne se vrši na Taboru parastos za padlimi borci za naše osvobojenje. Dolžnost nas vseh je, da počastimo spomin pokojnih drugov. Udeležimo se parastosa v polnem številu! Po parastosu pristovuje naše zastopstvo proslavi Vidovega dne, ki jo priredi Zveza ljubljanske Orjuna. — Predsedstvo občinskega odbora.

u— **Zveza ljubljanskih «Orjuna»** poziva vse člane in članice, da se bržpogojno polnoštevilno udeležijo Vidovdanske proslave. Vsak naj pokaže, da je pravi nacionalist. Člani in članice se udeležijo obhodov v sklenjenih vrstah v kroju in oni brez kroja z znakom. Zbirališče za bakljado v petek (27. junija) ob pol 8. uri zvečer na vrtu Narodnega doma. Na Vidovdan 28. junija ob 8. uri dopoldne na Sokolskem telovadišču v Tivoli.

u— **5. redni občni zbor Narodne Galerije** se vrši v torek dne 1. julija ob 5. uri v srebrni dvorani v Unfenu.

u— **Mestna Orjuna št. Jakob «Kra-kovo»** Trnovo poziva svoje člane in članice na zbor, in sicer za petek dne 27. junija točno ob pol 8. uri zvečer na Sentiakobskem trgu ter v soboto dne 28. junija na dan razvitja svetlega prapora točno ob 9. uri dopoldne v društvenem lokalu Opekarska cesta 31. Člani in članice, ki imajo krov, v kroju, ostali brez, z znaki. Udeležba strogo obvezna. — Odbor.

u— **Komanda mesta Ljubljane objavlja,** da je ca prvega mraška do zore vsakomur prepovedano pritižati se vojaškim skladiščem na razhaljo sto korakov ali bliže. Z vsakomur, ki bi se ne poko-val tej odredbi, bodo vojaške straže postopale po predpisih stražarske službe.

u— **Občni zbor šentjakobske «trnovske ženske podružnice CMD** se vrši danes v petek dne 27. junija ob 17. uri v Narodnem domu.

u— **Ljubljanske lekarne** bodo jutri, na Vidovdan odprte do 1. ure popoldne, dežurni lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarič na Karlovski cesti pa ostaneta odprti do sedmih zvečer.

u— **Umrlj v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili prijavljeni s'edeči smrtni slučaj: Františka Cizerle, gostačkina hči, 29 let. — Josip Germšek, sin tovarn. delavca, 11 tednov. — Františka Jesih, zasebnica, 58 let.

u— **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policijski s'edeči slučaji: 5 prestopkov kaljenja nočne-ga miru, 8 prestopkov cestnega policijskega reda, 2 prekrščenja policijske ure, 3 prestopki pasjega kontumaca, 1 nedostopno vedenje, 1 lahka telesna poškodba in 1 prikrivanje najdenih predmetov.

u— **Nesreča valed nepazljivosti.** Ko je mestni hlapec Josip Retelj vozil v sredo popoldne s dvovprežnim tovarnim vozom čez Sv. Jakoba trg, je vsled lastne nepazljivosti povozil štiri in pol letno rudarjevo hčerko Marijo Vidmar. Otrok je poškodovan na več mestih telesa in je moral biti oddan v bolnišnico oskrbo.

u— **Polizkus razpečevanja falzifikatov.** Pred nekaj dnevi se je oglašil po denarnih zavodih v Ljubljani starejši možki ki se je izdal za Franceta Bernika iz Kevi in skadal zamenjati 100-likre falzifikate. Kljub takojšnjemu obveščenju policije je mož nenadno izginil in ga ni o'ogče izslediti.

u— **Kaj vse krajejo.** V časih brezposelnosti, ki rodi nepoštenost v še večjem obsegu, pride raznim individuum vae prav pod roko. Tako je neznan tat odnesel v sredo ponoči iz stranišča v pritičju Narodnega doma celo dva metra dolgo svinčeno straniščno cev. Kje in kako jo je spravil v denar, je seveda težko vprašanje.

u— **Pri tesaanju lesa** za stavbo skednje gostilničarja Petra Štenica v Šlaci.

se je tesar Primož Sušnik v sredo dopoldne tako močno vsesal v desno koleno, da si je prekal kost in so ga morali z rešnim vozom prepeljati v splošno bolnico.

Iz Celja

u— **Volitev župana v občini Celje** okolica se vrši v nedeljo dne 29. junija. Na klerikalni strani je resen kandidat za župana stolec bivši nemškutar in že dr. Ambroschitz kandidat za to mesto posestnik Strenčan. Za njega se silno trudijo nemškutarski občinski odborniki, na čelu jim Petaschuch, s katerimi so baje klerikalci že sklenili pakt za volitev župana.

u— **Pravoslavna cerkvena občina v Celju** priredi na Vidovdan dne 28. junija ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma parastos v spomin za osvobojenje in ujedinenje padlim žrtvam. Po parastosu ima svečani nagovor mestni župan g. dr. Juro Hrašovec.

u— **Računski zaključek mestne občine** celjske za l. 1923. Mestni magistrat celjski opozarja v smislu § 52. zak. z dne 21. jan. 1867. dež. zak. št. 7, da je računski zaključek mestne občine celjske za upravno leto 1923. razpoložen občanom na vpogled v času od 23. junija do 8. julija ob navadnih uradnih urah pri mestnem knjigovodstvu. V navedenem roku je vložiti tudi event. pritožbe proti računskemu zaključku.

u— **Klerikalna gonja iz Celja se nadaljuje.** Zadnje naravnost satanske zlobne napade celjske klerikalne klike na posamezne ugledne narodne Celjane je naše časopisje stvarno, a z vsa odločnostjo in tudi z velikim uspehom zavrnilo. Posebno zaboli celjske klerikalne kroge, ako so v nevarnosti njihovi žepi. Vsakdo v Celju ve, odkod izhaja med resnimi gospodarji ne baš običajna in umazana gospodarska konkurenca. Nekaterim voditeljem raznih klerikalnih gospodarskih podjetij, ki v svoji strankarski pripadnosti še niso izgubili popolnoma svoje glave in poštenosti, ni bil baš prijeten sadištni izbruh njihovih nerazsodnih fanatikov in so vsled tega zaprosili celo za premirje. Odkrito povemo, da nam ni za ta način političnega boja, ker nam je vsikdar stvarnost nad osebami. Ker pa zadnja številka «Straže» v svoji megljeni pobešenosti zopet izliva svojo gnojnico na naše pri-stake, smo pripravili braniti našo narodno napredno celjsko meščanstvo do skrajnosti. Klerikalna gospoda se pa naj zaveda, da imamo materiala dovolj na razpolago in da jih bo, ako ne odnehajo, še glava bolela.

u— **Občerkoristna uradnška stavbena zeduga v Celju r. z. o. z.** sklicuje redni občni zbor, ki se vrši v četrtek dne 3. julija ob pol 20. uri v gostilniških prostorih Narodnega doma v Celju. Na dnevnem redu je med drugim tudi odobrenje predpisov glede oddaje stanovanj v najem. V slučaju nesklepnosti občnega zbora se vrši po § 15. z-dr. pravil pol ure pozneje drug občni zbor v istih prostorih in s istim dnevnim redom, ki je sklepčen pri vsakem številu članov.

Iz Maribora

u— **Beograjski akademiki v Mariboru.** Absolventi zadnjega letnika beograjske tehniške fakultete, ki so na ekskurzijskem potovanju po Jugoslaviji prispeli v sredo v Maribor, so si ogledali včeraj razna mariborska industrijska podjetja in se odpeljali jutri v Falo, nato v Dravograd in Guštanj, potem čez Celje v Ljubljano in Jesenico, Karlovac, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino ter preko Broda nazaj v Beograd. V Mariboru jih je sprejel na kolodvoru imenom občine župan g. Grčar.

u— **Maribor, gledališki abonement.** Ker se bo zadnja predstava «Mamselle Nitouches» uprizorila samo štirikrat, to je za ab. A, B, C, D, se bo razdelilo vse E abonente med te štiri abonance. Vsi E abonenti bodo dobili v drugih abonmanih take sedeže, ki bodo odgovarjali ceni njihovega abonmana. Nakaznice se bodo vsem abonentom razdelile v petek dne 27. junija pri večerni predstavi «Car men» med odmor.

u— **Politika v porotni dvorani.** K to-zadevni notici nam iz Maribora še poročajo: Vest o strankarskem eksponiranju klerikalnega sodnega svetnika dr. Schaubacha med porotno razpravo je zadel v živo, ker je žal povsem točna. Mogoče bi kdo mislil, da smo to zablod do justice beležili le iz strankarskega sovraštva napram dr. Schaubachu, zato konstatiramo naknadno še to, da imamo na mariborskem sodišču še več klerikalnih sodnikov, toda doslej še o nobenem nismo slišali, da bi se med razpravo tako daleč spozabil in kazal kot sodnik svoje strankarsko prepričanje in sovraštvo napram političnemu nasprotniku Ravno v kazenskem senatu okrožnega sodišča imamo odličnega pristaša SLS dvornega svetnika dr. Fona, ki je bil tudi po prevratu poslanec SLS, pa je na ravnost vzor objektivnega sodnika, katerega ima vsakodržno zaupanje, in na sibi di še tako izrazito politične procen njegovih somišljenikov ali nasprotnikov. Tako tudi mora biti, ker pridemo sice čez noč v nabujajo anarhijo. Strankarsko izpostavljenje sodnika je lahko ž v najnevarnejšem procesu zaradi žaljnja časa usodepolno zaradi javnega mnenja, kamo li v porotni dvorani pred očmi ljudskih sodnikov. Višjemu dežnemu sodišču bo torej jasno, da polgamo največjo važnost na popolno zadoščenju v zadevi.

Lastnik in izdajatelj Konsorcijsko «Jutra» Odgovorni urednik Fr. Brozovič Tisk Družbena tiskarna d. d. v Ljubljani

Iz življenja in sveta

Ahmed beg Zogu v Jugoslaviji

Dopisnik «Politike» pošilja svojemu listu iz Debra 22. in 23. t. m. naslednja poročila o pobegu bivšega predsednika albanske vlade Ahmed beg Zogu-a na naše ozemlje:

Sinoči (21. junija) je zaprosil Ahmed beg Zogu, da se mu dovoli prehod na našo stran, kar mu je bilo tudi dovoljeno. Bivši predsednik albanske vlade je prestopil mejno reko Drina nocoj ob pol 8. pri Solokuci nasproti Debru. V njegovem spremstvu je 19 oficirjev in okoli 200 orožnikov in civilnih oseb. Ob 9. zvečer so bili vsi v Debru.

Mene je sprejel Ahmed beg takoj po svojem prihodu; bil je zelo dobro razpoložen, prav nič v zadregi in kakor vedno elegantno obločen.

Ahmed beg je vprašal, od katerega lista sem, in ko sem mu odgovoril, da sem od «Politike», je vpadel v razgovor nekdo iz spremstva Ahmed bega, reč: «Njegova ekselencija ne bi želela, da se to že za nocojšnji njen prihod.»

«O, to je beograjski tisk, bilo znano, ko Ahmed beg še ni prestopil meje,» sem pripomnil smeje.

«Li nocoj nisem razpoložen za razgovor z novinarji,» reče Ahmed beg, «ali pridite jutri pred mojim odhodom in pogovorila se bova.»

«Jutri torej odpotujete?»

«Da, vrem v Skopje in potem dalje.»

«In Vaše spremstvo? Ali ostane tukaj?»

«Tudi pride za menoj, ko bodo na razpolago prometna sredstva.»

Pri slovesu je izrazil Ahmed beg svoje veliko zadovoljstvo nad prisrčnim sprejemom od strani brigadirja in okrajnega načelnika.

Lanes (23. junija) je bil Ahmed beg zaposlen z ureditvijo razmer svojega spremstva. Tu je 19 oficirjev, 150 vojakov, 50 orožnikov, 60 civilnih dobrovoljcev in večje število uradnikov vseh strok. Vsem so bile izdane plače in Ahmed beg jim je stavil na razpolago za momentane potrebe, dokler se ne reši njihovo vprašanje, 100 tisoč dinarjev. Radi tega oprava me ni mogel sprejeti, ali jaz sem pristopil k njegovemu avtomobilu, v katerem se je hotel odpeljati iz Debra.

«Videli ste,» mi je rekel Ahmed beg, «koliko sem imel opravka in oprostite, da Vas nisem mogel sprejeti. V ostalem, novinarjem bom dal izjave v Skopju ali Beogradu.»

«Ali kaj mislite o novem režimu v Albaniji?»

«Lahko Vam rečem, da Fan Noli-va vlada ni izraz večine naroda in da bo morala kmalu odstopiti.»

Geologija začetkom 18. stoletja

Dočim vemo danes, da počivajo v zemeljski skorji milijoni in milijoni okamenelih ostanov takih živali in rastlin, ki so živele pred davnimi časi na zemlji — nebroj izumrlih vrst je znanost že točno opisala — so bili «učenjaki» o tem svojčas drugega mnenja; mislili so da so okamenine nastale iz kumenja samega. Pripisovali so skalovju posebno «plastično silo», ki ustvarja kamenite živali; «semenška sapica», ki voje od morja, so menili da oploja zemljo, plod pa so potem okamenje. Teh misli so bili že stari Orki. Neverjetno pa se nam danes zdi, da se je moglo vzdržati to naziranje do začetka 18. stoletja! Profesor Berlinzer v Würzburgu je zbral «plodove kamenja» z vso pedantnostjo. Študenti pa so bili poredni in so na mestih, kamor jih je vodil profesor, zagrebeli razne čudne ilovnate figure; seveda so skrbeli za to, da jih je profesor «našel» in jih z vso vnemo in veseljem opisoval v «znanstvenih» delih. V velikem foliantu je profesor L. 1726. znanstveno obdelal te «okamenine», med drugimi slike solnce, meseca in zvezd z žarki, dalje močerad, ptice, žabe, parčke in objemu, hebrejske črke itd. Slednjič najde profesor tudi

okamenino z velikim napisom BERIN-GER. S tem je bil seveda konce okrutne šale; profesor je še pokupil sam večino svojih foliantov, vseh pa ni več dobil. Študentska šala pa je znanost mnogo koristila: z njo je za vedno padla teorija o plastični sili kamenja. Prodrla je spoznanje, da gre pri fosilijah samo za prave ostanke izumrlih živali in rastlin.

Dve žrtvi Mount Everesta

Poročali smo že o tragični usodi letošnje ekspedicije na najvišji vrh sveta, na Mount Everest. Najprej je izginila ekspedicija svojega voditelja, generala Bruce-a, ki je na potu težko obolel in so ga morali prepeljati v Bombay. Ostali so nato brez njega nadaljevali svojo težavno in nevarno pot, a ko so dospeli do višine, kjer so bili lani, jih je presenetil divji snežni vihar, ki je strmoglavil v neizmerno prepade dva najodličnejša člana ekspedicije, prof. Malloryja in Irvinea. Družba je ostala tako brez vodstva in se je morala brez njih vrniti.

Prof. Mallory.

Prof. Irvine.

Vzorni zakonski mož

Neki angleški duhovnik jebral na leci pravila, ki jih je sestavil sam in ki jih naj bi mladeniči podpisali, predno bodo stopili v zakon. Evo nekaj teh čednostnih navodil:

Ako hočete, da bo vaša žena ostala vedno tako prikupljiva in vabljiva, kakor modna razstava, dajte ji dovolj denarja, da se bo zamogla kolikor najbolj približati vašemu idealu ženske popolnosti.

Bodite ljubeznjivi ž njo tudi v zakonu, kakor ste bili v času zaroke.

Spoštujte svojo ženo s tem, da se ji zaupate in jo vprašujete za svet pri svojih načrtih in poslih.

Voden krompir in prismojeno pečenko, jejte s smehljajem na ustih, kot kazeno za svoje grehe in ne hvalite pri tem izizivalno svoje matere, kako izvrstno da je znala kuhati.

Ne razpravljajte z ženo težkih problemov. Pomislite, da je že od narave neločljiva.

Ne zatirajte je z despotizmom in svojimi sitnostmi.

Kadar pridete domov, obesite svoj klobuk in površnik na kljuko, in kadar pušite, denite rabljene užgalice in pepel v pepelnik.

Kakor se vidi, je vse to jako pametno in posnemanja vredno. Naše žene

bi se gotovo jako razveselile, če bi se tudi pri nas vpeljale te postavke za moža. Koliko manj zdražbe bi bilo. Kdo ve, ali pa ne bi potem tudi možje zahtevali od nevest potekovrstnih obljub, ki bi jih kot zakonske žene morale držati?

Sredstva proti demonstrantom

V Združenih državah se policija ne prestanto modernizira. Ona razpolaga s številnimi novimi tehničnimi pripomočki, tako da je danes nedvomno najboljša na svetu. — Ameriška policija pa nima posla samo z navadnimi zločinci. Amerika je dežela, v kateri se vrše vsak dan številne manifestacije in demonstracije. Policija ima v tem pogledu obilo posla. Često se dogaja, da pride do velikih spopadov med policijo in demonstranti. Krivolita in poboji so pogosto na dnevnem redu. Da bi se veliki izgredi v bodoče ne dogajali ali vsaj ne v toliki meri, je policija prišla na novo idejo. Prišla je uporabljati neko posebno vrsto plina. Ta plin ima lastnost, da se pojavijo pri ljudeh, do katerih pride plin, goste in obilne solze. Čim se na ulici pojavi povor demonstrantov, stopijo policisti takoj v akcijo in spuščajo plin iz posebnih železnih posod. Stražniki sami so proti plinu zavarovani s posebno masko. Ako se demonstranti na poziv redarjev ne razidejo, stopi plin v akcijo in dogodka, ki se odigravajo potem na ulici, so naravnost tragikomični. Naenkrat prične vse jokati in glasno vpitje se razlega daleč na okrog. Ko demonstranti vidijo, da se plakanje ne more tako lahko pretvoriti v smeh, se navadno sami mirno razidejo.

Blago za moške

obleke, angliško in češko, kamgarn in blago za podlogo si nabavite naiceneje v blagovnem oddelku 1. 78a

Drago Schwab, Ljubljana.

× Dragocena privatna knjižnica. Potemci nedavno umrlega znanega francoskega novinarja in ravatelja pariskega dnevnika «Le Gaulois», Arthurja Meyerja so te dni razprodali na javni dražbi bogato pokojnikovo knjižnico za 1 milijon 860.360 frankov. Zbirka je obsegala krasne prvotne izdaje francoskih klasikov, leposlovne redkosti 19. veka in knjižice raznih svetovnih avtorjev z lastnorodnimi posvečtvami in originalnimi ilustracijami. Vsa prodana dela so bila seveda limajno vezana.

× Raketa profesorja Goddarda. Povedali smo že enkrat, da se bavi ameriški profesor Goddard z načrti, v katerih v znanstvene svrhe raketo proti mesecu. Profesor je v razni s to mislijo že 12 let in jo je v bazni predavanjih in debatah zagovarjal. Kot gonilo sredstvo za raketo misli uporabiti tekoči kisik. S tem bi dobila raketa začetno hitrost desetih kilometrov na sekundo, kar bi zadostovalo, da se premagava privlačna sila zemlje na veliko razdaljo. Na približno sedem osmink oddaljenosti mesca od zemlje bi popolnoma prenehala privlačna sila zemlje. Teoretično bi bilo torej mogoče poslati raketo na mesec. Raketa bi z lastno močjo letela 100 kilometrov visoko. V višini 75 km se mora nahajati po mnenju Goddarda plast zmrzlega dušika, ker se v tej višini vidi severni žar. Kaj se bo potem zgodilo z raketo ne ve profesor nič povedati. Po njegovem mnenju bo ali padla nazaj na zemljo, morda bo pa tam zmrznila ali pa se bo raztopila, kakor bo naneslo. Mogoče bo pa celo preletela v označeni višini zračno plast in brez cilja pohitela v vesoljstvo. Raketa naj bi imela zelo občutne aparate, čijih celice bi se v določenih višinah odprle ali zaprle in, ako pride raketa zopet lepo «domov» na zemljo, bi tako prinesla s seboj dragocene probe tamošnjega ozračja. Znanstveni krogi v Evropi zaenkrat precej skeptično mislijo o tem poskusu profesorja Goddarda, ki zelo spominja na Jules Verna.

× Krivolčni Don José. Igralci se čisto neobičajno vžive v izvestne vloge. Tako je radi svojega igralskega realizma in zanosa posebno pred španski tenorist Santogostino. Pred kratkim je v neapolskem gledališču «San Carlo» pel Don Joséja v Carmen z ognjeto partnerico Lucercio. Oba sta tako verno igrala, da je v tretjem dejanju pevec ravnal pevko z bodalom in se samega sebe prav posteno zadrl v roko. Publika je obema za njiju nadvse realistično igro navdušeno ploskala in se jima z ovacijami oddolžila za neprostovoljno prelito kri.

× Strastni kadilec. O Edisonu je znano da je strasten kadilec; na dan pokadi 10 do 12 cigar in poleg tega še pi po in cigarete. Nedavno je umrl na Dunaju mož, ki je v dobri 50 let svojega kadilnega delovanja izpremenil v dim in pepel 628.715 cigar. Doživel je starost 73 let. Se večji kadilec je bil neki Holandec Van Klases, ki je vsak teden pokadil en kilogram tobaka. Kljub temu je dosegel starost 80 let.

Po slovanskem svetu

Masaryk o čeških Nemcih

Predsednik Masaryk, ki se nahaja na potovanju po Moravskem, obiskuje tudi nemška mesta. Tudi nemško prebivalstvo mu povsod prireja prijetne ovacije. V nekem nemškem mestu je imel prezident Masaryk tudi govor, v katerem je naglašal, da je že pretekla doba prevrata in revolucije in da je napočila doba za složno delo naroda in složno delo med vlado in državljanji. V Češkoslovaški stoji tudi nemško prebivalstvo pred važno nalogo, da se osvobodi avstrijskega duha in starega režima. Habsburški režim je škodoval češkim Nemcem tem bolj, ker ga niso pobijali, da bi se ta režim bil slab, saj je bil režim nasilja, ki ga je manjšina vrlila nad večino. Ustanovitve češkoslovaške države predstavljajo odločen napredek tudi v odnosu napram nemškemu narodu. Češkoslovaška država je tudi za Nemce najboljša rešitev velikega problema.

Končno je Masaryk še izjavil, da je njegova politika, politika miru na znotraj in na zunaj. Politiko nasilja je treba odstraniti. Pošten ljudje se morejo v vseh vprašanjih sporazumeti pogovorno diskusijo. Čim bodo legalni zastopniki nemškega naroda stopili posredno na pot pozitivne politike za demokratsko republiko, tedaj bodo pač lahko prišli do vplivnega sodelovanja v vladi in v upravi republike. Napredek češkoslovaške republike je potreben tudi za nemško manjšino in predstavlja tudi zanjo samo blagoslov.

Ruska vas

Sotrudnik moskovskih «Izvestij» piše: Obiskal sem zopet domačo vas na jugu stare prstine ruske gubernije ob Volgi. Nekdaj je bil to živahen kraj domače industrije. Kmetje so izdelovali platno, lončeno posodo in zimsko obutev iz grobe klobučovine. Zdaj je vse bolj tiho, ker je postala vas revna. Primanjkuje denarja, še manj pa je blaga.

Iz mesta pridejo večšiz izletniki — vesela komunistična omladina. Njeni govorniki hočejo zbuditi proletarsko zavest kmetov, pa govorijo o prednostih sovjetske vlade, o bližnji svetovni revoluciji. Kmetje poslušajo in vzdihujejo.

«To vse vemo, toda potrebujemo še kaj drugega» pravijo.

Kmetje ogledujejo svoje z vrvice zvezane raztrgane koljke, svoje zakrpane in zopet raztrgane hlače.

«Naj bi rajši rekli, kje si lahko kupi človek poceni škornje. To bi bilo kaj za nas» menijo.

Zalibog je to resnica. Kmet potrebuje marsikaj in tu ne zaležejo besede. Komunistična omladina pa ne prinese nič razen navdušenja. Po zborovanju so zapeli «Internacionalo»:

Ne da nam nihče odrešenja, ne car, ne vitez in ne bog. Dosegli bomo oprostitev le z žulji svojih lastnih rok.

Kmetje so zraven peli. Komunistični mladeniči in mladenke so se še igrali na zeleni lok, zvečer pa so pili čaj ob zvokih kitare. Ko so odšli na kolodvor, so zopet zapeli «Internacionalo». Kmetje pa so ostali, kakor so bili.

Nekdaj je cvetela v moji domači vasi živahna trgovina. Bilo je več trgovin z mešanim blagom, bile so tri tovarne za izdelovanje zimskih čevljev. Tovarne sedaj počivajo; imele so namreč izgubo, odkar so podržavljene. Trgovino so zaprle. Branjeve in tovarnarji nadaljujejo svojo obrt na tihem, da se izognejo pre-

gledovanju in davkom. Uradno ima vsi samo eno malo štacuno, podružnico drž. konzuma. Zvečer pogosto obiščem prodajalca. On ima dosti prostega časa, ker kupci kupujejo blago ceneje drugje: pri krošnjarijih ali kjerkoli. Sediva v poltemi. Pločevinasta petrolejka brli, smrdi po slanosti in vlažnem plimnem žitu. Člamo stare časopise, ki pridejo sem iz mesta mesec dni potem, ko izidejo. Listi so dragi ter gredo iz rok v roke. Kmetje so običajno zadnji bralci.

Največja skrb kmeta, njegova vedno boleča rana je neprestano zmanjševanje vrednosti papirnatega denarja. V mestu je baže prišlo v promet srebro, pri nas ga ni videti.

Eden izmed mojih znancev je prodal na jesen konja in spravi denar. Tri mesece pozneje se je peljal v mesto na semen, da si kupi drugega konja, toda prinesel je petelina. To je bila edina živina, za katero je zadostoval njegov denar. Bil je prazen. Kmet je vzel petelina pod pazduho in dolgo hodil po vasi. Hodil je po tleh petelina za rdeči greben in govoril: «No, poj, hudič, poj!»

Vaščeni so se smejali. «Vprezimo ga, stric Mitrej, mogoče bo peljal voz!» ga je dražila mladina.

Stric Mitrej so je nenadoma ustavil in vrgel petelina visoko v zrak. Petelin je nerodno odprl peroti in težko padel na tla.

Kmet je pljunil, zaklel in šel. Doma je pretepel ženo in dolgo mračno bulil oči v temo, dokler ga ni potolačil špiřit...

Tako vplivajo posledice boljševičkih razmer na rusko vas.

Izlet Poljakov v Jugoslavijo

V prvi polovici meseca julija prispe v našo prestolnico večja skupina Poljakov. Izlet je organiziral «Akademski poljsko-jugoslovanski klub» v Varšavi. Ta akademsko združenje skrbi za zblizanje med obema bratškima narodoma in se tople zavzema za naše akademike, ki študirajo v Varšavi.

Izlet 50 članov tega združenja v našo kraljevino ima namen podkrepiti bratške vezi z našim narodom. Izletniki nameravajo prirediti več predavanj o kulturnih in političnih odnosih Poljske in naše kraljevine ter o intelektualnem, ekonomskem in političnem življenju sodobne Poljske. Izletniki bodo tudi priredili v vseh mestih, katera bodo obiskali, razstavo poljskih časopisov. Univerzitetni svet v Varšavi je priredil izletu žel v vsakem pogledu na roko. Z akademiki prispejo v Jugoslavijo tudi delegati varšavske univerze: profesor dr. Viktor Porčizinski, prorektor dr. Fran Čubalski in še več drugih profesorjev. Izgleda, da bo ta izlet lepa manifestacija poljsko-jugoslovanske bratske vzajemnosti.

Nova sovjetska krstna imena. Ruski komunisti so vpeljali mesto krstnega obreda v spomin na boljševiki prevrat nove obrede, tkzv. «oktjabrine» (oktjaber — oktober), mesec revolucije prava leta 1917). Pri teh slovesnostih, ki se vrše navadno kar v zavodu ali v tovarni ob udeležbi vsega delavstva, dobivajo otroci nova imena. Največ teh imen je splojenih z imenom Lenina — Iljič, Ninci, Vil, Leni itd. Druga nova imena so Zinovij, Lunačars, Ledov (Lev Davidovič t. j. Trockij), Engdrid (Fridr. Engels). Tudi razne sovjetske okrajšave porajajo kakor Avangard, Kompart (komunistična stranka), Narkom (narodni komisar), Agitprop (agitacijska propaganda) itd.

Muha v salati

Niso redki slučajji, ko neznanca iskrica zaneti velik požar. Še manj redki pa so slučajji, ko malenkostne stvari povzročajo strašne prepire, da, celo dočine najhujše vrste. In kaj si moremo misliti šele, če navadna muha spravi velikega moža v tako razpoloženje, da podižeta ...

Pepe je ljubil salato, zlasti ob tej hudi vročini. Njegova boljša polovica ima prolepo navado, da vsako jutro vpraša Pepeta, preden ta odhaja v službo, kaj naj mu pripravi za večerjo. — Enkrat za vselej ti povem, da dokler traja poletna sezona, ne večerjam drugega, kot samo salato. Even-tualno izpremembo tega kuhinjskega programa ti bom vselej pravčasno javil —, je podušil Pepe svojo ženo. Zgovorilo se pa je, da je te dni Pepetova žena brez višjega dovoljenja izpremenila na tem programu toliko, da je običajni salati pridelala čisto novo — eno nedolžno muho, da bi jo vrag — in ko je prišel Pepe domov, se je našel doma lotil priljubljene salate. Komaj na je privrzel nasadi na vilice,

se mu je iznenada hudobno zarežala v odprta usta velika črna muha. Pepe je zastala kri po žilah in salata v grlu in strašno divje je pogledal. Treščil je vilice v kot, kjer je mirno predla lepa tigrasta mačka, ki je prestrašeno odskočila in zbežala, sluteč ne-«Kakšna muha?» je skrbno vprašala žena.

«Ti bom že pokazal, kakšna! Mar misliš, da bom muhe jedel? No, daleč vihto. Pepe je zarjul.

«Kako pa zaide muha v salato?» sem prišel!

«Ven jo vrzi,» je kratko predlagala žena.

«Kaj, ven jo vrzi? Ti bom že dal ven jo vrzi!»

In dvignilo se se v nepremagljivi bojevitosti Pepetove pesti ter se z vso težino spustile na šibki hrbet njegove žene.

«Tepel me ne boš!» je med glasnim jokom protestirala užaljena sirota.

«Raztrgal te bom na drobne kosce, da boš vedela meni muhe mešati med salato!»

«Mar sem jaz kriva, da je padla tja?» Pa jo ven vrzi!

«Tvoja dolžnost je, da mi pripraviš jed, kakor se za človeka spodobi. Zakaj te pa imam, mar za gledati? Boga zabavaj, da sam te vzem! Povsod so te ponujali, a nazadnje so te porinili meni.»

«O ti domišljavost domišljava ti! I kaj si pa lažil za menoj, kdo te je pa prosil, da me vzemi! Pa ni bilo ne konca ne kraja obljub, kako se mi bo godilo pri tebi. V svilo in zmet, si dejal, da me boš oblekel, na rokav me boš nosil in samo v senci bom sedela, pa tebe gledala, ko si tako čeden! Sedaj pa imam. Namestu tvojih obljub, sem jih dobila po hrbtu.»

Pepetova žena je krčevito zaihtela, tako se je smilila sama sebi.

«Kdo je lažil za teboj, kdo ti je obljuboval, da boš v senci sedela?» In Pepe je zopet zamahnil.

«Ne boš me pretepal, ne! Ti že ne! Za otroke se raje brigaj, da ne bodo raztrgani letali okrog. O, zakaj sem bila tako nesrečna, da sem morala pobrati takega derana! Kje je bila takrat moja pamet!»

«Tiho imaš biti in nobene mi ne krni več! Raje razmišljal o tem, kako

boš napravila salato brez muh. Človek ves dan gara in skrbi za dom, za večerjo pa dobi muho.»

Takrat pa se je zgodilo, da se je prikazala na pragu Pepetova tašča.

«Kaj pa imate, za božjo voljo?»

«Lepo hčer imate,» se je jožil Pepe, «tako hčer imate, da pripravi svojemumužu za večerjo muhe v salati.»

«I, če nista za skupaj, pa pojdi na razno, bo vsaj mir, saj je tako dovolj hudo na svetu.»

«Da, da,» je naglo povzela Pepetova boljša polovica, «najbolje bo, če se ločiva. S takim divjakom niti ure več ne maram preživeti. Takoj jutri greva na sodnijo.»

«Bog daj, da se ne bi premislila,» je pripomnil Pepe.

«I saj je bolje tako, Bog nas varuj, saj se bosta še poklala,» je zdihovala tašča.

Naslednji dan Pepe ni šel v službo. Oblekel je praznično obleko, si prižgud cigaro in hotel oditi. Ko je stal ned vrtni, ga je poklicala žena:

«Kam?»

«Na sodnijo, da napravim konec ti-mu življenju.»

Pri tisti priči pa se je zgodil šudef. Pepetova žena se mu je vrgla okoli vratu in ga vlekla z vso silo nazaj.

«Nikamor ne pojdeš, kaj bom počela brez tebe? Bodi vendar pameten, saj ni vredno radi tiste muhe, da se razburjaš! Čemu bi hotel po sodnijah, same stroške bi si nakopal, ko take stvari danes toliko stanejo. In končno, jaz te ne pustim nikamor, ko te imam tako rada. Boš videl, da odsedaj zana-prej ne boš dobil nikoli več muhe v salati.»

Pepetu se je omehčalo srce in vdal se je nežnim prošnjam svoje boljše polovice. Zraven tega pa se mu je nekonsentno dobro zdelo, da se smagal on. Obrnil se je smehljaje k svoji ženi in ji odkritično priznal:

«Veš, Polonica, saj nisem nameraval nikamor iti. Mi ne pade na um, da bi se ločil od tako čedne žene, kakor si ti. Hotel sem te le malo preizkusiti in sem se prepričal, da me imaš zares rada. Samo muh ne trpiš v salati, to si dobro zapomni!»

In od takrat, sicer še ni dolgo tega, dobi Pepe vsak večer svojo čisto salato brez muh.

Gospodarstvo

Izvoz vina v češko-slovaško

Na podlagi sporazuma, ki je bil sklenjen med našo kraljevino in češkoslovaško republiko, je v češkoslovaškem dovoljen izvoz vina iz grozdja, ki je jugoslovenskega izvora in provenijence, in sicer a) vina v sodih, ki ima nad 13 odstotkov volum, alkohola izjemni koncentrirana vina; b) vseh vin v sodih iz področja župsko, negotinskega, sremskega, vršaškega, mostarskega, dalmatinskega, moslavaškega, zagorskega in slovenskega ne glede na alkoholno vsebino, in c) vina v steklenicah iz mariborskega in ljubljanskega okrožja, z Visa v Dalmaciji ter »žilavke« in »blatina« izmed mostarskih vrst. Zgoraj naznačeni kontingenti so razdeljeni na posamezna področja na nastopni način:

1.) vino v sodih iz župsko, negotinskega področja	8000 hl
vršaškega področja	16.000 «
sremskega področja	12.000 «
moslavaško-zagorskega področja	6.000 «
dalmatinskega področja	46.000 «
moslavaško-zagorskega področja	6.100 «
slovenskega	12.000 «
2. vino v steklenicah: iz ljubljanskega in mariborskega okraja	7.000 hl
z Visa (Dalmacija)	1.500 «
»žilavka« in »blatina«	1.500 «
skupaj	120.000 hl

Uvoz naših vin v češkoslovaško je dovoljen samo na podlagi izvornih posredstev, s katerimi se dokazuje, da je vino po izvoru izmed enega naštetih področij. Le na podlagi takih posredstev se bo dopuščal uvoz naših vin po nižji carini. Potrdila bodo izdajala pristojne trgovske in obrtniške zbornice na podlagi uverjenj, ki ga bo izdala pristojna kontrolna enotnost postaja.

Za izdajanje uverjenj za izvoz vina iz Slovenije je pristojna trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, za strokovno kontrolo pa kemična preizkuševališča za kmetijstvo v Ljubljani, odnosno v Mariboru.

Takša za zbornično potrdilo znaša 30 dinarjev.

Tržna poročila

Trg s kožami in usnjem (26. t. m.). — Promet v sirovih kožah je nadalje zelo slab. Le težke kože se nekoliko lažje prodajajo. Cene teletjih kožam stalno popuščajo in je izvoz popolnoma ponehal, ker Nemčija kot glavni kupec teh kož več ne uvažja. Prodajajo se teletje kože sedaj povprečno po 25 do 27 Din kg, a brez soli tehtane po okrog 30 Din. Za jagajčeje in jartje kože ni nikakega zanimanja; zato se tudi za to blago pričakuje padec cen. Notirajo kože: bosanske in dalmatinske 13 do 15 Din, hrvaške pisane, lahke 15 do 16 Din, srednje 16 do 17 dinarjev, težke preko 30 kg 18 do 19 dinarjev kg, a brez soli tehtane 21 do 22 dinarjev. — Položaj na tržišču z izdelanimi kožami je prijetno, vendar pa je spričo nizkih cen dokaj več prometa nego v sirovih kožah. Zadaže dni so notirali, postavno skladišče: vache-krupni, lahki 82 do 85 Din, težji 88 do 90 Din, vratovi 45 Din, okrajci 38 do 35 Din za kilogram, kravji boks 18 do 20 Din, kipeboks 20 do 22 Din, teletji boks 25 do 28 dinarjev, barvani 35 do 37 Din za kvadratni fevelj.

Trg z jajci (26. t. m.). Povpraševanje iz inozemstva je precejšnje, zaradi česar so tudi cene precej zvrstle. Izvoz jajc preko Jesenice in Rakeka je bil v maju in juniju izredno velik. Preko Ljubljane se je izvažalo v tranzitu tudi bolgarsko in drugo inozemsko blago. Domači jaje se je tekom maja in junija izvozilo preko Rakeka in Jesenice gotovo okrog 200 vagonov. Največ blaga teh dveh postaj je iz štajersko-zagorskega (hrvaškega) področja. Računa se, da je v istem času šlo preko Maribora 50 do 60 vagonov jajc. Nabavne cene v Jugoslaviji so jako različne. V Sloveniji se blago dobi po okrog 1 do 1,25 Din komad, a tudi pod 1 Din se je še pred kratkim ponekod dobivalo. V Vojvodini se plača blago po 1,25 do 1,35 Din, v Srbiji po 1,20 Din. Naše izvožno blago gre največ v Curih, odkoder se izvažala dalje v London, Belgijo itd. V Londonu notira 11 šillingov 120 komadov. Londonski trg je z blagom prenatrpan. Na današnjem trgu je tendenca zelo zvrstla in je cena za komad na debelo 1450 aK, na drobno pa 1500 aK. Vzrok porastu cen so slabi dovozi.

Dunajska borza za poljske produkte (25. t. m.). Poročila o zvrstosti s prekomorskih trgov ter manj ugodna poročila o stanju posevkov iz nasledstvenih držav so vzbudila večje zanimanje za nakup stare pšenice. Po novi pšenici je mnogo manj povpraševanja. Kupčija z moko je zelo mirna. Živalno pa se je trgovalo s krmilno moko in otrobi. Notirajo za kilogram vključno blagovnoprometni davek v aK: pšenica: domača 3050 do 3100, madžarska: Potišja 3250 do 3300, Maribora I. 3950 do 4000; ječmen, domači 2879 do 2925, rumunski 2600 do 2650, češkoslovaški 3290 do

3400, krmilni 2500 do 2600; turščica 2550 do 2650; oves, domači 2700 do 2800, madžarski 2750 do 2850, rumunski 2825 do 2925; pšenična moka «0», domača 5550 do 5650, madžarska, dvojno sipka 5200 do 5300, sipka 5000 do 5400, ameriška 5700 do 6100; moka za kruh II, domača 4800 do 4900; krušna, domača, I. 3800 do 4000; krmilna, I. 2600 do 2700 aK.

Zagrebski tedenski sejem (25. t. m.). Za kilogram žive teže so bile nastopne cene: voli I. 14 do 16 Din, II. 10 do 13,5 Din, III. 8 do 9 Din; krave I. 12,5 do 14,25 Din, II. 9,5 do 11 Din, III. 8 do 9 Din; telice I. 14,5 do 16 Din, II. 13,5 do 14,5 Din; teleta I. 15,5 do 17 Din, II. 13,5 do 15 Din; svinje nepitane 17 do 19 Din (pitanil. ni bilo na sejmu); prašci od enega leta 17 do 20 Din, preko enega leta 16 do 18 Din; krma: seno I. 75 do 100 Din, II. 60 do 75 Din; detelja 110 do 125 Din, lucerna 120 do 130 Din za 100 kg.

Obveznice Todsotnega državnega posojila iz leta 1921. in državne obveznice o vojni škodi. Veliki župan gosp. dr. Baltić je poslal sreskim poglavarjem in županu mesta Ljubljane nastopno opozorilo: Razni brezvestni in dobičakeljni agenti širijo med ljudstvom vesti o majhni vrednosti obveznic Todsotnega državnega posojila iz leta 1921. in 2 in polodstotnih državnih obveznic o vojni škodi z namenom, da kupijo te obveznice od nepoučenih lastnikov po kolikor mogoče nizki ceni. Lastniki teh obveznic se opozarjajo, naj ne nasedajo takim vestem in naj, ako niso res v skrajni sili, ne prodajajo obveznic, ki jim donosajo gotovo obresti, eventualno dobitke, in katerih kurzna vrednost bo sčasoma dosegla svojo nominalno vrednost. Ako se pa le odločijo za prodajo, naj se prej informirajo, kako vrednost imajo te obveznice. Dne 14. maja 1924. je znašal kurz obveznic Todsotnega državnega posojila iz leta 1921. 67 Din, a kurz 2 in polodstotnih državnih obveznic o vojni škodi 140 in 150 Din.

Vinski vzorčni sejem v Beli Krajini. Ker je lanske vinske letine v Beli Krajini (Semič, Črnomelj, Metlika, Drajčci, Radovica) prilično dobro izpadla, glede kakovosti kakor množino, in ker imajo večji vinogradniki še nekaj starih zalog, katere bi sedaj radi spravili v denar, priredi Vinogradniško društvo za Belo Krajino vzorčni vinski sejem v četrtek dne 3. julija ob enajstih pri Treh barah, postaja Rosalnice pri Metliki. Neodvorno bo na tem sejmu mnogo dobrih, čistih in tudi za polni konzum prijetnih vin po sedanjih situaciji primernih cenah. Priporočamo torej obilen poset tega sejma vsem gostilničarjem in vinskim trgovcem, osebno onim, ki belokranjskih zanimivih kraških krajev še ne poznajo. — F. G.

Razveljavljena razsodba celjskega upravnega sodišča glede nabaviške zadruge v Sentlambertu. Finančni delegat g. dr. Savnik nam poroča, da je včeraj dobil obvestilo, da je državni svet z razsodbo z dne 10. t. m., št. 516, razveljavil razsodbo upravnega sodišča v Celju z dne 18. decembra 1923, št. 3/23, glede nabaviške zadruge v Sentlambertu ter potrdil naziranje delegata, da je ta zadruga zavezana davku na poslovni promet. Toliko v dopolnilo našega včerajšnjega članka »Vojni davek in ustava«.

Izjava generalnega inspektorata finančnega ministrstva o kontroli Narodne banke nad privatnimi bankami. Iz Beograda poročajo: Generalni inspektorat finančnega ministrstva je zaradi raznih vesti dal izjavo, da ima Narodna banka pravico voditi kontrolo nad vsemi bankami glede poslovanja z devizami in valutami. V to serho je Narodna banka bila poslala okolišnico vsem bankam, da so morale že včeraj podati po dobljenih instrukcijah poročilo o podvzeti arbitraži. Dosej ni bila izdana nikakoli naredba o omejitvi arbitriranja in se takšna naredba tudi ne misli izdati.

Subvencija delegatom za svetovno konferenco o pogonskih silah v Londonu. Po vesti iz Beograda je odobrena subvencija v znesku 50.000 Din za potne stroške naših delegatov na omenjeno konferenco.

Pralnica in Ekalnica Franc Šimenc v Ljubljani. Kakor smo včeraj poročali, se je iz trgovinskega registra izbrisala firma Pirš & Šimenc, trgovina z galanterijskim blagom, pralnica in svetlobilalnice. Obrat se vrši sedaj pod novo goričansko firmo.

Zasedanje odbora za izdelavo vinskog zakona. V zagrebški Trgovski in obrtniški zbornici se je sedaj včeraj odbor vinskih strokovnjakov, vinogradnikov in vinskih trgovcev v serho pretresa izgotovljene osnove za novi enotni vinski zakon.

taclja glede dobave raznega inventarja in dne 17. julija ofertalna licitacija glede dobave steklenega materijala. Pri upravi 4. zavoda za izradu vojne odeje v Zagrebu se bo vršila dne 16. julija prodaja odpadkov od blaga, usnja in kovine ter starih vojaških čak in lesenih postelj. Pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 7. julija ob enajstih dopolne druga ofertalna licitacija glede dobave 420.000 kg krušne moke (tipa 80 %) in pri odeljenju za morarico v Zemunu dne 10. julija druga ofertalna licitacija glede dobave 30 ton angleškega koksa in treh ton kositra. Nastavneje se polizve pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Polom dunajske velebanke. Z Dunaja poročajo: O splošni depozitni banki, ki se nahaja že dalje časa v težkočah, se je ugotovilo, da so njene pasive ogromne. V sredo je bil pred poslopjem banke velikanski naval vložnikov. Blagajne pa so bile zaprte. Sodišče je odobrilo predlog upravnega sveta Splošne depozitne banke (Allgemeine Depositenbank), da se zavod postavi pod poslovno nadzorstvo. V finančnih krogih zatrjujejo, da so napravile velebanke pri sanacijski akciji za Splošno depozitno banko ogromno dobičke in da so bankino klientelo izbrale v svoje lastne špekulacije. Zato vlada med interesi veliko ogorčenje nad postopanjem petih velebank, ki so prevzele sanacijo Splošne depozitne banke. Splošna depozitna banka je prišla v težkoče zaradi raznih ponorečenih špekulacij, posebno zaradi špekulacije s francoskim frankom. Proti petim bankam, ki so prevzele sanacijo, je vložena ovadba, ki temelji na tem, da so te banke zlorabile položaj Splošne depozitne banke v svoje namene in da so moralno odgovorne za nadaljnje poslovanje zavoda. Moralno so odgovorne tudi za to, da so zaradi njihovega postopanja zgubili vložniki in klienti zaupanje do banke.

Podružnica dunajske Splošne depozitne banke v Gradcu je v sredo zjutraj zaprla blagajne. Zaradi poloma te banke so na štajerskem prizadeti le nekateri industrije, ki pripadajo koncernu te banke.

Madžarska nacionalna banka v Budimpešti je pričela poslovati v torek 24. junija. Vlada je zaprla tudi devizno centralo in so funkcije centralne prešle na Nacionalno banko.

Diskontna obrestna mera Angleške banke. Iz Londona poročajo, da se v ta-mošnjih krogih smatra, da bo Angleška banka v kratkem povišala diskontno obrestno mero. To pa zaradi tega, ker funt Sterling v Newyorku stalno narašča.

Sokol

Telovadni urnik Sokola I. v Ljubljani. Člani: ponedeljek, sredo, petek od 8. do 10. ure zvečer. — Člani: torek, četrtek od 8. do 9. ure zvečer. — Moški naraščaja: torek, četrtek od pol 8. do 9. ure zvečer. — Ženski naraščaja: sredo, petek od pol 7. do pol 8. ure zvečer. — Moška deca: ponedeljek, sredo, petek od pol 6. do 7. ure zvečer. — Ženska deca, torek, četrtek od 6. do 7. ure zvečer. — Prednjaški zbor.

Sokolsko društvo v Sodražici praznuje letos 15-letnico obstoja društva z razvitjem prapora in javno telovadbo. Na prireditvi, ki bo dne 20. julija in pri kateri sodeluje godba Drav. div. oblasti, opozarjamo že danes vse prijatelje »suhle robe«.

Ciril in Metodov kres priredi na predvečer, v petek dne 4. julija ob 20. uri ljubljanski Sokol na telovadišču pod Tivolijem.

Dopust uradnikom za sokolski sabor v Zagrebu. Ministrski svet je dovolil vsem uradnikom, ki se hočejo udeležiti pokrajinskega zleta v Zagrebu dne 15. do 18. avgusta, izredni dopust.

Sokolski Vjesnik župe zagrebačke nadaljuje v svoji šesti številki spis br. Bogunovića: »Pred sokolskim saborom«. Po končanem pregledu o poteku prvega sokolskega sabora konstatira pisec, da je sabor sprejel in odobril idejo dr. Laz. Popovića in da so bili vsi sklepi sprejeti od Hrvatov, Slovencev in Srbov in da je bilo baš Srbov najmanj na saboru, končno naštevna smernice, ki jih je dal sabor glede razmerja med Sokolstvom, vojaštvom, šolo in pobratimstvom itd. Dalje pa sledi novo poglavje pod naslovom: »Položaj Sokolstva — posle sabora«. Odkrito rečeno, da so nam zdi ta odstavek jako ponesrečen in neokusen. Ni tu mesta, da bi polemizirali z br. Bogunovićem o njegovih nazorih in trditvah, ki jih je navedel v tem članku. Mnenja smo pa, da se pisec sam prav dobro ne zaveda, kaj želi in zasleduje s svojim spisom, ko trdi, da se jugoslovensko Sokolstvo ni znalo prilagoditi novim razmeram v svobodni državi. Br. Bogunović je imel že opetovano priliko izvesti svoje misli na skupščinah in odborovih sejah JSS in jih uveljaviti, toda tega ni storil, pač pa po listih izreka nezaupnico vodstvu. Umestneje bi bilo, da si prihrani take stvari za sabor, kjer bo gotovo našel priliko, da oceni po svojem mnenju dosedanje delo in predlaga smernice za bodočnost. — Do-

bro zamišljen je Desatyjev članek »Za disciplino na sletovih«, žal, da je avtor napačno razumel sklep saveznega stališstva glede nošnje kroja na potovajnu. Zabrano je le posameznikom po tovari v kroju ne skupinam. Članek lahko povzroči zmede, zato bi moralo uredništvo tako napake popraviti, predno da članke v tisk. To velja tudi za Bogunovičev spis. — Jako obsežno je popisano bivanje beogradskih Sokolov v Zagrebu ob proslavi obletnice smrti Zrinjskega in Frankopana. — Ostali del Vjesnika zavzemajo župne vesti in drobne novice iz našega in češkega Sokolstva. Zlasti ta del je jako informativen ter vrhutega poučen in zabaven. — Med krajšimi beležkami je tudi ena, ki opozarja naše dnevno časopisje, da bi prinašalo redna poročila o Sokolstvu. Dosej je razen našega lista le malo število časopisov, ki bi redno priobčevali sokolske vesti in imeli zato posebno rubriko. Upati je, da se tudi v tem pogledu bližamo izboljšanju.

Sport

Službene objave LLAP

(Iz seje upravnega odbora od 25. t. m.)

I. S. S. K. Maribor, S. K. Hermes in T. K. D. Atena se sprejmejo kot redni člani LLAP.

Protest S. K. Ilirije z dne 24. junija t. l. se vzame na znanje in pretres: Pozivajo se gr. Persche in Weib, da prisostvujeta seji u. o. dne 2. julija ob 8.30 uri zvečer v Sportni zvezi.

S. K. Primorje se pozivlja, da v roku 8 dni javi LLAP, kdaj je naznanil meeting in zaprosil poudarje za funkcijonarje istočasno ima da prisostvuje en njegov zastopnik seji u. o. v sredo, 2. julija v zasedbi nastopa pri svojem meetingu od dne 22. t. m. z neverificiranimi tekači.

Ker sta gg. predsednik in podpredsednik podala demisijski radi nedelavnosti raznih poudarjenih funkcionarjev, se sklene sklicati izredni občni zbor v nedeljo, dne 13. julija ob 9. uri v damski sobi kavarne Emona s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti. — Tajnik.

Rapid (Maribor) : Ilirija. — V soboto in nedeljo ob 17. se vršita v Ljubljani na sportnem prostoru Ilirije nogometni tekmi med mariborskim Rapidom in Ilirijo. Rapid se nahaja točasno v izredno dobri formi. Vključ manj ugodni položaji v prvenstveni konkurenci LNP je momentano znatno boljši od oficijelnega mariborskega prvaka SSK Maribora. V reprezentančno moštvo Maribora, ki je 19. t. m. doseglo proti Ljubljani po nadmočni igri neodločen izid 3 : 3, je postavil 7 igralcev, ki so se jako dobro obnesli. Posebno privlačnost daje srečanju med Ilirijo in Rapidom okoliščina, da je bila Ilirija lanske jesen v Mariboru po Rapidu poražena s 4 : 0, kar bo ob tej priliki sigurno z vsemi silami skušala popraviti.

S. K. Primorje rez. : S. K. Slovan rez. V nedeljo dne 30. t. m. se vrši na igrišču S. K. Primorje, Dunajska cesta ob 18. priateljska tekma med imenovanimi rezervama. Tekma se vrši v znamenju revanše. Kot predtekmo ob 16.15 igra mladiški S. K. Krakovo proti Primorju II. Juniorji Primorja so v letošnji sezoni dosegli lepe rezultate ter bodo skušali tudi tokrat si izvozovati zmago. Postava rezerve v garderobi!

S. K. Primorje, kolestarska sekcija, sporoča, da se prelaga medklubna kolestarska dirka Ljubljana-Vransko-Ljubljana (100 km za lahka kolesa), oziroma ona za težka kolesa (60 km), ki bi se

morala vršiti v nedeljo, dne 22. t. m., a se vsled slabega (deževnega) vremena ni vršila, na nedeljo dne 6. julija.

NOGOMETNA OLIMPIJADA V MARIBORU.

Mariborski gledališki igralci proti ljubljanskim.

Prošli petek, 20. t. m. so prejeli mariborski igralci pisмено napoved ljubelega boja, ki se bo vršil 29. t. m. to je v nedeljo, na zelenem sportnem prostoru mariborskega Sportnega kluba v ljudskem vrtu. Že ponos sam jim ni dopustil, da bi vrgli to pisмено bojno rokavico enostavno v koš. Poleg tega je pa že skrajni čas, da se mariborsko gledališče v javni konkurenci sreča z ljubljanskim in z lepim rezultatom dokaže, da mu je kljub subvenciji kos.

Zato bo — ne boj — klanje — skrajno pošteno in krvavo. Vsi do zadnje kaplje krvi za enim idealom za — žogo! Če premislite koliko krvi premore naš Skrivanič, naš impozantni branilec, in če pomislite, da bo poleg njega na bojem polju še 21 junakov, ki bodo tvegali vse, da, ali častno izidejo iz boja, ali pa častno padejo, bo ta borba svetovni dogodek v zgodovini Maribora.

Umljivo je zato, da bo zanimanje ljubljansko. Celo iz Ljubljane in iz Zagreba se javljajo reflektanti za vstopnice. Ker bo po vsem tem naval na igrišče velik, opozarjamo cenjeno občinstvo, da si pravočasno preskrbi vstopnice, ki so v prodaji pri Zlati Bršnik in dnevali blagajni gledališča. Opozarjamo obenem tudi na varnostne odredbe spisane v sledečem odstavku.

Avtomobili in tudi druga vozila raznih korporacij, ki se s posebnim zastopstvom udeležijo tekme imajo dovoz pri severnem vходу iz Slovenske ulice, ter se postirajo v redu na prostoru pred igriščem. Istotam privozijo tudi avtomobili z igralci na prostor. Vsi drugi privatni avtomobili in vozila imajo dovoz samo pri severnem vходу iz Koroške ulice in čakajo na ulici. Za red na prostoru bo skrbela mariborska policija. Poleg tega naprošamo cenjeno občinstvo za največji mir med tekmo, da ne moti igralcev pri uživetju v njih skrajno težke uloge in da bodo gospodje dobro silili suferja. Zadeva je skrajno delikatna in zato smo prisiljeni opozoriti cenjeno občinstvo na vse mogoče detaje. Lahko se tudi zgodi, da gospod inšpektor Negovetič iz Ljubljane, ki bo sodil to olimpijsko tekmo, pade in si razbije nos, če bi moral mesto igralcev s svojim ostrim očesom obsojati nemir občinstva, pri tem pa pozabiti paziti kam stopa. Torej vidite, vzroki malenkostni, posledice velike!

Zato toplo še enkrat priporočamo, da si vsak natančno prečita ta članek. Ker se bo cenjeno občinstvo gotovo hotelo oddolžiti nekaterim svojim ljubljencem s šopki, venci etc., naj vse te stvari odda najpozneje do 16. ure v garderobi sportnega kluba Maribor. Izročili se bodo posameznikom na odprti sceni v trenutku, ko dosežejo višek svoje umetnosti...

Končam v znamenju mariborske nogometne nedelje 29. 6. 1924. in pje 17. ure.

Tekma med moštvom Narodnega gledališča v Ljubljani in celjskega mestnega gledališča.

Vse celje je že pokoncu in nestrno pričakuje tekme med komb. moštvom kr. nar. gledališča v Ljubljani in moštvom celjskega mestnega gledališča, ki se vrši v petek, dne 27. t. m. ob 18. uri na Glaziji. Iz Ljubljane pridejo na junaški mehdan gg. Danilo, Betetto, Zupan, Drenovec, Kralj, Kovač, Kogol, Jerman, Sancel, Jan in Banovec. Sodeluje železničarska godba. Čisti dobiček je namenjen za Borštnik-Verovškov spomenik.

Vremensko poročilo

Ljubljana 26. junija 1924.

Ljubljana 806 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	768.0	18.8	sever	več. jasno	—
Ljubljana .	14.	768.2	20.0	zadaj	pol obl.	—
Ljubljana .	21.	768.8	21.8	brezvetra	oblačno	—
Zagreb .	7.	—	—	—	—	—
Beograd .	7.	—	—	—	—	—
Dunaj .	7.	768.5	11.0	sov. zapad	jasno	—
Praga .	7.	769.5	15.0	—	več. jasno	—
Inmost .	7.	768.6	12.0	brezvetra	jasno	—

V Ljubljani barometer nest. temper. primerna. Sonce vzhaja ob 4.7, zahaja ob 19.5

Vreme. Suho, hladno in precej jasno. Srednja temperatura se je držala preko 20 stopinj. Danes zjutraj je bilo na zapadu jasno, na severovzhodu precej oblačno. Preko Srednje Evrope veje severni vetrovi. Napoved za petek: Pretežno jasno, manj toplo.

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridelatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjavomodre-beli etiketi. — Na tej se posebno izčiščejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so imo »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Na Brankovi proslavi

(Z Glasbeno Matico v Sremske Karlovce.)

Po 16urni vožnji, prestani v najboljšem humoru in vžvišenem duševnem razpoloženju — saj je tekot vožnje izšla posebna številka «Revue musicale internationale» (uredništvo Ljubljana-Novji sad), kasneje v noči pa še dve posebni izdaji iz številki —, je oddelek moškega zbora Glasbene Matice v nedeljo ob 9. jutraj prispel srečno in budno na kolodvor v Sremskih Karlovcih. Oddelek moškega zbora Glasbene Matice, ki je bil odposlan na proslavo stoletnice velikega pesnika Branka Radičevića, je štel 23 krepkih pevskih momkov s svojim oddelevim zborovodjem Ferdom Juvancem in s šestim spremstvom glavnega Matičnega zborovodje Srečka Kunarja in k intinim Matični družini spadajočega odličnega skladatelja Emila Adamića. Strategično in diplomatično reprezentativno vodstvo odredka je bilo poverjeno podpredsedniku Glasbene Matice, dr. Janku Žirovniku, taktično in disciplinarno vodstvo pa predsedniku pevskega zbora Glasbene Matice, Jožetu Skalarju. Organizacija potovanja in telesne dobrobiti zbora pa je bila v zanesljivih rokah za vsako priko in neprimliko promptnega Karla Mahkota. Kdor količkar pozna imenovane orjaške osebnosti, bo uvidel, da je bil vsestranski aranžma v materijalnem, duševnem, umetniškem, organizatoričnem, reprezentativnem itd. oziru vzoren; pri tem glede finančnega ozira namenoma ne omenjam po imenu hipototičnega in eksaktne blagajnika, to pa radi tega ne, da kdo ne izmakne Matični družini tega bisera, ki mu ga ni para v njegovi stroki.

Zašel bi predaleč, če bi hotel, kakor bi pravzaprav moral, navesti še druge ličnosti in strokovnjake svoje vrste, ki so s svojo budnostjo in nevsahljivo agilitostjo in vztrajnostjo bili vedno in povsod na svojem mestu, kakor urednika prej imenovane glasbene revije, čuvaja in ubrala dragocenega skordijona, vedno idealnega pesnika improvizatorja I. dr.

Spoštljivo moram le še omeniti oba sobračaja referenta, ki sta s strokovno roko in večjim umom dirigirala naš «Pulman» mimo vseh komplikiranih kretanj in križišč vedno v pravilni smeri in v točen čas tja, kamor smo hoteli, in zopet nazaj v izhodišče Ljubljano, kjer sta s ponosom in samozavestjo zopet izročila «Pulman» v ljubeče in ljubeznive roke onih, od katerih nam je bil izročen in posebno položen na srce. Ne bom omenjal še drugih talentov in kolofortarjev, ki so vsi razvili svoje vrlece vzajemnega sodelovanja in doprinesli do skupnega popolnega uspeha. Pač pa moram še omeniti izrecno — sicer bi ne bil milje opisan popolno — korporacijo v korporaciji, namreč že dobroznani Slovenki kvartet v okvirju zbora, obstoječ iz članov pevskega zbora Matice, Banovca, Pečenka in Završana, in katerim je solidarno pristopil še četrti član kvarteta, simpatični operni basist Zupan, četudi je v nogah nosil še vseh štirinajst štacičnov nedavnega dramsko-opernega uogorba.

Skupaj z uglednim pevskim zborom «Lisinskega», ki se je v Zagrebu priključil ekspediciji s svojim samostojnim «Pulmanom», je vsa ta silajna družba izstopila iz vozov na kolodvoru v Sremskih Karlovcih. Tukaj živahno vrvenje: sprejemi, pozdravi, fotografiraj, slavoloki, predstavljane, rokovanje, objemi, navodila, vmes ljubeznive Karlovčanke ognjevitnega pogleda in milega obraza, Sokoli in Sokolice, prijazni seljaki, živahna deca...

Člani in članice «Lisinskega» in Matični oddelek so po prijaznih pozdravih s strani oficijelnega prireditvenega odbora bili sprevrženi v «Hrvatsko Citanovico», kjer so jih njeni člani, večinoma tamošnji posestniki in seljaki, vzeli posamič ali po dva, tri ali štiri v svoj gostoljubni objem ter jih odvedli v svoje domove. Ves čas našega bivanja v Karlovcih so gostoljubni gazde z vso vncmo in postrežljivostjo skrbeli za svoje goste na najdelikatnejši način.

Med tem je oficijelna proslava že pričela. V patrijarhijski cerkvi je patrijarh

s silajno asistenco daroval svečani parastos, pri katerem je pelo «Muzičko društvo» iz Novega Sada. Glasbeno Matico sta zastopala na parastosu podpredsednik Matice dr. Žirovnik in predsednik pevskega zbora Skalar. Sledila je v lepi dvorani mogočnega poslopja gimnazije svečana akademija, kjer so razni poklicani in izbrani govorniki v vznešenih in izbranih besedah podali životopis in naglašali važnost kulturnega delovanja velikega pesnika Branka. Poleg že omenjenih oficijelnih zastopnikov Glasbene Matice so se te akademije udeležili tudi člani odposlanega zbora.

Po akademiji je patrijarh povabil zastopnike oblasti, raznih korporacij in društev, med njimi podpredsednika Glasbene Matice, v svoj impozantni patrijarhijski dvor na obed. Matični zbor pa je skupaj s člani «Lisinskega» imel skupen obed v Narodnem domu.

Kmalu po obedu ob 2. popoldne se je pomikala proti Stražilovu, kjer počivajo zemski ostanki velikega Branka v domači zemlji, nepregledna kolona voz in pešcev. Pot se položijo vije med vinogradi po prijazni dolinici med trušogorskim grici proti brdu Stražilovu, na čigar vrhu je postavljen Brankov spomenik. Domačini iz Karlovcev in okolice, nebrojno število gostov od blizu in daleč. Sokoli, pevci zastopniki raznih kulturnih organizacij, civilni, vojaški, cerkveni d. stojanstveniki, seljaki I. dr. so se zbrali okoli spomenika, kjer je ob 4. popoldne najprej opravil patrijarh ob asistenci drugih cerkvenih dostojanstvenikov žalne cerkvene obreda. Sledili so navdušeni in navduševalni govori, na kar sta poleg drugih tudi zastopnika «Lisinskega» in Glasbene Matice položila vsak svoj venec z narodnimi travkovi na spomenik in se s kratkimi besedami poklonila manom velikega pesnika-domoljuba. Ko je spregovoril zastopnik Glasbene Matice, so navdušeno zaorili klic: Živeli Slovenci! Za spomenikom na malem vžvišenem platoju sta se postavila oddelek moškega zbora «Lisinskega» in kvartet Glasbene Matice. V mogočnem templju obkrožujočega gozda,

med največjo tišino zbrane mnogotisočerne množice so se ubrabo in pretresljivo vzvalovali mehki akordi narodne žalostinke «Vigred se povrne» in nato še žalna, vzneta hrvatska žalostinka «Lisinskega».

Po končani žalni manifestaciji se je vsul val prisotnih po brdu na vzhodno planoto kjer se je razvila prirčna ljudska veselica z nastopi Sokolov in Sokolic, med zvoki petja in godbe, ob vzhicnem igranju Kola, dokler ni mehki godzni mirak opomnil na povratek v mesto, kjer je bil na sporedu še koncert.

Na izredno prostranem dvorišču gimnazije, obdanem od treh strani od traktov poslopja gimnazije, na četrti strani ograjenem z visokim zidom, kronanim s kosatimi vejami dreves, je bil postavljen provizoričen oder, pred katerim se je po 9. zvečer zbrala zopet izredna množica — na stolotine in stolotine je bilo zasedenih sedežev in stojšč nepregledno, pravi monstre-koncert! Saj so imeli nastopiti reprezentanti najuglednejših slovenskih, hrvaških in srbskih pevskih družin. Po viharini ovaciji je zavladala pobožna tišina, ko je nastopil kot prvi po sporedu 23 članov broječi oddelek moškega zbora ljubljanske Glasbene Matice, ki je s krepkimi, čistimi in ubranimi glasovi zanosito in disciplinirano zapel pod vodstvom zborovodje ravnatelja Ferda Juvanca četvero moških zborov, biserov naše starejše zborove literature: «Savsko», «Povejte ve, planine», Adamičevega «Vasovalca» in «Heregovsko». Buren aplavz in navdušeni vziki: Živeli Slovenci! so spremljali vsak zbor. Vmes pa je nastopil še Slovenski kvartet z Mirkovim «Jutrom» in Försterjevim «Spakom». Izvrsno in izbrano izvajanje kvarteta je izzvalo aplavz, ki ni hotel pomehati, dokler ni kvartet dodal še Maroltove narodne: «Oj, ta vojaški bobeni». Po 16urni vožnji in po celodnevnem fizičnem trudu ne bi niti oni, ki dobro pozna vztrajnost tega kvarteta, pričakovali te svežosti glasov in te jasnosti izraza v najlažjih kakor tudi v najmolejših nijansah.

Vrstila so se potem druga pevska udu-

ženja: pevsko društvo «Neven» in «Muzičko društvo», oboje iz Novega Sada, pevsko društvo «Obilic» iz Beograda in slednji kot mojster jugoslovanski zagrebški pevsko društvo «Lisinski» z 57 članov in članic broječim mešanim zborom, ki je s svojimi Zgančevimi narodnimi, z «Vrago-ljama» na Brankove besede in z Mokranjčevim «Deseto rukovetjo» očaral poslušalce po svoji fini interpretaciji, vzorni tehniki in znani ubranosti glasov. Koncert v gimnaziji Sremskih Karlovcev je bil glasbeni doživljaj, katerega prisotni ne bodo tako kmalu pozabili.

Po koncertu se je mnogostevilna množica razšla po mestu. Na vseh koncih in krajih je še pozno v noč vrvelo živahno življenje in še marsikateri zbor je na raznih krajih zadonel v mirno noč.

Drugo jutro je zbor Glasbene Matice izletel v bližnji Novi Sad. Z vlakom do Petrovaradina, kjer so si ogledali trdnjavo, so pršli peš po velikem železniškem mostu čez Donavo v Novi Sad, kjer je bilo ob udeležbi intelektualnih in kulturnih krogov iz raznih delov države predavanje in kongres v prostorih Srpske Matice, ki je skupno s Srpsko književno zadruzo priredila vso veliko Brankovo proslavo. Pozdravljeni od starih znancev in prijateljev se izza dobe predlanske turnee po Jugoslaviji, so člani Matičnega zbora preživeli par prijetnih uric v tem lepem in prostranem mestu. Ob 5. popoldne pa so se ukrcali v svoj zvezi «Pulman», ki jih je zopet obel za dolgo 16urno vožnjo do Ljubljane. Razpoloženje na povratni vožnji je bilo prav tako čisto in razigrano, kakor ob početku. Po prišrcnem slovesu od članov in članic «Lisinskega» v Zagrebu, do koder so delili skupno usodo tudi na povratku, je Matična družina nadaljevala vožnjo in prispejala v tork ob 11. predpoldne zopet v ljubljanski zavilaj ter že isti večer, kakor da bi nič ne bilo, nadaljevala s pevskimi vajami za Opelo, katerega bo pevski zbor Glasbene Matice pel na Vidovdan na Taboru.

Juk.

Vsaka beseda 60 par

Mali oglasi

za "Dopisovanje" in "Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 60 par. Za "Dopisovanje" in "Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priročjeje se le mali oglasi, ki se plačajo v naprej. Plača se lahko tudi v znakih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znakica, za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Obri

Ivan Magdič, kroat, Ljubljana, Gledališka ulica 7. za priporočila idočo sezono. 13087

Službe (dobe)

Dva potovalna uradnika sprejme v službo "Jugoslavija", epizoda zavarovalna družba, ravnanje po zahtevanju v Ljubljani. — Vsestransko vspešne osebe imajo prednost. Ponudbe je nasloviti na družbo, Ljubljana, pošljal predal 23. 13016

Praktikant v tehnični stroki, se išče. — Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Tehnična". 12944

Učence se primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v večjo špeditorsko trgovino v Ljubljani. — Naslov pove uprava "Jutra". 13006

Kleparski učence se sprejme pri Juriju Gričniku, kleparstvu mojstru na Meti ob Dravi. 12956

Mišji trg, pomočnik ali pomočnica — samostojno delujoč, dobro izvešan makulaturist, spreten prodajalec, se sprejme v trgovini z meš. blagom. Janko Ponek, Trbovlje I. 13099

Boljšo mlado kuharico se za pripravljena opravljati deli hišna dela, se išče k kuhinji obitelji. Plača dobra. Naslov pove uprava "Jutra". 13152

Službe (iščejo)

zdravniški pom. službi v lekarni izvešana gospodinja s letalnimi spravečaji, se išče. — Ponudbe na "Medicina 31" na upr. Jutra. 13086

Prodajalka hišna in poštna, išče mesto za delo. Dopolje je poslala na upravo "Jutra" pod šifro "Postena 8". 13097

Dobra kuharica samostojna, starejša in vspešna, v gospodinjstvu popolnoma izvešana, potrebna event. v trgovini, plačata dobra spravečaja. — Ali upravitelj služba. Naslov pove upravo "Jutra". 13087

Gospodinja za vsa plačljiva dela, ki se izvešajo v mestu. Najraje bi imela trgovino na detali. — Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Inteligentna". 13093

Kuharica se mesto pri bolni družini, kjer so kuharica. Naslov pove uprava "Jutra". 13129

Jurist

z drž. izpitom, brez prakse, išče službo, najraje pri odvetniku. Gre pa tudi v drugo pisarno. — Ponudbe pod šifro "Jurist" na upravo "Jutra". 13124

Sofer-ljučavničar ki izvaja event. popravila sam, želi premeniti mesto. — Ponudbe pod "Pošten in zanesljiv" na upravo "Jutra". 13125

Kupim

Dve perzijski preprogi kupim samo za privatne roke. — Ponudbe s kratkim opisom preproge in navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Preproga". 13018

Vreče

je žute, brezhibne in brez luknj, 140 x 55 cm (močnate in od otrobov), ki vsebujejo najmanj 85 kg in več, kupujemo stalno in v vsaki množini. Ponudbe z navedbo števil in cene franko vagon na naslov: "Strojilna, lesna in kemična industrija, d. d." — Pošta pri Celju. 13114

Prodajam

Lepa salonska obleka skoraj nova, ceno napredaj. Naslov pove uprava "Jutra". 13082

Več telefon. aparatov (namiznih) dobro ohranjenih, se po ugodni ceni prodaj. Naslov pove uprava "Jutra". 13019

Decimalna vaga nosilna moč 2000 kg, dobro ohranjena, se pripravi za ugodno ceno. — Naslov pove upravo "Jutra". 12896

Ia. tranistovski sir z dnevnim dobavo nudi Bor. Ebil, Kočevje. 12982

Damski tagal slaminiki po 60 dinarjev, deklinki po 40-50, otroški slaminiki po 30 Din pri Minki Horvat. modistka, Stari trg št. 21. 12976

Motorno kolo 3 in pol PS, 2 brzai, dobro ohranjeno, prodam samo za 7000 Din. Namesto denarja vzamem tudi blago po dogovoru. Naslov v upr. "Jutra". 13055

Motorno kolo DKW specialno, dobro ohranjeno, se prodaj. Naslov pove upr. "Jutra". 13029

Štedilnik za olin poceni napredaj. Kje, pove uprava "Jutra". 13127

Nivelacijski ženski aparat se ceno prodaj. Naslov pove uprava "Jutra". 13101

Motorno kolo "Puch" 3 PH, dobro ohranjeno, prodam za 6000 Din. — Ljubljana (Zulena jama) — Jamski trg 106. 12977

Sedio

civilno, kompletno, z dvojno ušbo in dobro ohranjeno, se prodaj za 750 Din. — Naslov v upr. "Jutra". 13084

Okoli 200 m vodov. cevi 1 in pol cale močnih, se prodaj. — Ponudbe na naslov: Nadež Ferjan & Drug, Zveznice, Gorenjsko. 13117

Nepremičnine

Zaman se trudite s prodajo vili, stanovanj, trgovskih in obrtnih hiš, kmetijskih posestev, graščin, šag. mlinov, stavbnih parcel itd., ker kupci se oglašajo stalno le pri "Posesti".

Realiteta pisarna, d. s. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra c. 24. 1023-a 11

Hiša pripravna za vsako obrt — tudi za trgovino — na lepem prostoru tik železniške postaje, s polno orala, kumije, se takoj prodaj. — Posetnik: Franc Fuhrman, Poljane. 13083

Enonadstropno vilo ali majhna hiša s vrtom v lepem, mirnem kraju Ljubljane, kupim. Predpogoj prostoj stanovanje. Plačilo takoj. Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Vila". 12897

Večposestvo oddaljeno pol ure od Zidane mesta, vasa Straže, se po ugodni ceni prodaj. Takoj. — Natančna poiznanila daje Rudolf Željnik, trgovec pri prejšnji oglasni, Zidani most 12973

Enonadstr. trg. hiša na najpomembnejšem kraju v Grmočju, se prodaj. V priročju so prostorni trgovski lokali s prodajalnimi opravci. V prvem nadstropju je 5 parketiranih sob in kuhinja, Klet, pralnica in dvoranica, vodovod, elektr. v. — K hiši spada vrt, nilva, vinogradi, stekleni ter majhna gozdna parcela. — Cena Din 600.000. Ponudbe na naslov: Janko Švajger, Grmočje 193 13100

Vilca srečkana, enodruž., v Ljubljani, 3 sob in priključki, moderen komfort, ugodno napredaj. Naslov pove upr. "Jutra". 13139

Hišo z gospodarskim poslopjem in gostilniško konnico, vrtom in poljem v okolici Ljubljane, prodam za 150.000 Din. Takoj na razpolago. Pisarna ponudbe pod "Lepo" na upr. "Jutra". 13149

Gostilna s trafiklo in gospodarskim poslopjem, se prodaj v lepem trgu ob prometni cesti. Poslopja so v dobrem stanju, poleg nekaj zemljišča, električna razsvetljava. Cena ugodna. Vpraša se pisarno ali utmamo pri Dragotinu Korosec, Račica ob Paki. 13116

Gostilna in trgovina

na prometnem kraju ob železni cesti, se prodaj radi družinskih razmer takoj. — Hiša v dobrem stanju, klet, prodajalna, 2 gostilniški sobi, 4 stanovanjske sobe, gost. vrt, 2 zelenjadna vrta, 8 or. sadovnjaka — za nizko ceno 150.000 Din. Več pri lastniku: Zupanj Miha, Kince, p. Vodic, postaja Jarje. 13181

Posestvo s gostilno in trgovsko konico v letoviskem in letoviskem kraju na Gorenjskem, se po ugodni ceni radi družinskih razmer takoj prodaj. Naslov pove upr. "Jutra". 13080

Stanovanja

Elegantna spalnica s posebnim vzhodom in porabo kopalinke v bližini opere, ali v kavi vili blizu Titovila, se išče. — Poiznanila naslov je poslali na upravo "Jutra" pod "Direktor". 13008

Lepa solčna soba s posebnim vzhodom, se odda takoj. Naslov pove upr. "Jutra". 13006

Tri sobe skupno ali posamezno, se oddajajo za pisarno v sredini mesta. — Dopolje pod šifro "Vporaba" na upr. "Jutra". 12948

Stanovanje 2-3 sob, kuhinja itd., se išče za takoj ali na 1. avgust. — Najemna poiznanila. — Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Justina". 13067

Prazno sobo 1800 mirna stranka, se moge v sredini mesta. Naslov pove upr. "Jutra". 13066

Lepo opremljene sobe razne, event. s kuhinjo, se oddaj v bližini Mirja čez politnice. Naslov pove upr. "Jutra". 13076

Lepa solčna soba se oddaj za mesec julij, avg. in september s uporabo kuhinje in aradi mesta. Naslov pove upr. "Jutra". 13109

Profesorska rodbina sprejme v oskrbo mlajšo dijakinjo in dobro hišo. Naslov pove upr. "Jutra". 13145

Dijak ali dijakinja se sprejme za prihodnje leto blizu učiteljske in gimnazije, v lepo aradi stanovanje. Kje, pove upr. "Jutra". 13117

Naslovi dijaš. stanovanj se dobe pri g. Likar, Poljanska cesta št. 57, vila Bergman. 13148

Za bodoče šolsko leto se sprejmejo na stanovanje in sajtrk 2 dijakov v bližini učiteljske in realne gimnazije. Kje, pove upr. "Jutra". 13136

Betonsko ograjol kdo bi mi želel zgraditi v D. M. v Polju pri Ljubljani? Dolžina približno 60 m. — Naslov je javiti pod "Ograja" na upr. "Jutra". 13140

Edino **krepčilo hrane**

nadomesti in prekosi okus in redilnost mesa v hrani.

11057

Majhna soba s hrano, v sredini mesta, s elektr. razsvetljavo in posebnim vzhodom, se takoj odda stalnemu gospodu v Gospojni ulici št. 10/L. 13136

Na stanovanje in domačo hrano sprajmem takoj 3 gospode. Naslov v upr. "Jutra". 13121

Opremljena mes. soba s posebnim vzhodom, se odda solidnemu gospodu. Naslov v upr. "Jutra". 13079

Lokal se vrame v najem v prometnem kraju Ljubljane ali kje drugje v Sloveniji. Cenena ponudba na upr. "Jutra" pod "Promet". 12935

Dopisovanje Pismo preloži, hrati. Žalostna, dolg čas, bolčana, brez stanovanja. Pili Vreče polje Troja M. 13091

Ženitve Poročiti želi mlad trgovec in posestnik na Dolenskem, trgovsko poslovno gospodstvo. Ponudbe na upravo "Jutra" pod znakom "Takoj 9". 13089

Planino prvotne znamke, prodam po ugodni ceni. Naslov pove upr. "Jutra". 13144

Harmonika na 3 tone, se prodaj za 900 Din na Bleiweisovi cesti 1. nadstr., deano. 13102

Pozor, trgovci! Dobro ideče blago dam v komisijo. Ponudbe na upr. "Jutra" pod "Komisija". 12923

Kuhari učiti se želi inteligentna, izobražena in solidna gospodinja v dobri meščanski hiši ali na poselelskem posestvu. Za to prevzema nemško kuharico s čisto in etrni ali kuhinjskega dela. Dopolje pod šifro "Vestna" na podružn. Jutra v Mariboru. 13112

Do sedaj so izšli sledeči:

FEREAL CUENDAS: **Veliki inkvizitor** Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije. Cena Din 30.—, po pošti Din 2.— več.

HARRY SHEFF: **Hči papeža** Zgodovinski roman, ki popisuje krvoččnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI., njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 30.—, vezano Din 36, po pošti Din 2.— več.

CLAUDEE FARRERE: **Gusarji** Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena Din 20.—, po pošti Din 1.50 več.

FR. HELLER: **Blagajna velikega vojvode** Roman. Cena Din 15.—, po pošti Din 1.50 več.

FR. HELLER: **Prigode gospoda Collina** Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10.—, po pošti Din 1.50 več.

Knjige se naročajo pri upravnistvu "JUTRA" v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Mlekarna **Izjavljam**

dobro urejena za izvoz mleka na veliko, se a celokupnim inventarjem odra v najem, ostrona se sprejme družabnik. — Veik dražek in samstvo zagotovljeno. Cen. ponudbe pod "Mlekarna" na podružnico "Jutra" v Mariboru. 13087

Išel je v knjigi

Taksn in pristojbinski pravilnik

Kdor plačuje takse in pristojbine potrebuje poleg zakona tudi pravilnik, ki zakon razlaga in pojasnjuje. Knjiga ki obsega 240 strani, velja s poštnino vred Din 43-50 in se naroči pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani Prešernova ul. 54.

Priporočamo knjigo:

Stojanovič A., Rumanovska bitka. Popis bitke in njen pomen z dvema zemljovidoma. Knjiga velja s poštnino vred Din 31.— ter se naroči pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene romane „JUTRA“

Do sedaj so izšli sledeči:

FEREAL CUENDAS: **Veliki inkvizitor** Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije. Cena Din 30.—, po pošti Din 2.— več.

HARRY SHEFF: **Hči papeža** Zgodovinski roman, ki popisuje krvoččnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI., njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 30.—, vezano Din 36, po pošti Din 2.— več.

CLAUDEE FARRERE: **Gusarji** Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena Din 20.—, po pošti Din 1.50 več.

FR. HELLER: **Blagajna velikega vojvode** Roman. Cena Din 15.—, po pošti Din 1.50 več.

FR. HELLER: **Prigode gospoda Collina** Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10.—, po pošti Din 1.50 več.

Knjige se naročajo pri upravnistvu "JUTRA" v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

MAURICE LEBLANC TIGROVI ZOBJE

«Cujte! Grožnje Caceresove so nam bile sicer prav neprijetne, toda gospod policijski prefekt je želel, da si pridobi kolikor največ mogoče jasnosti o Florenci Levasseurovi in zato ni hotel prekiniti Vaše sinočnje ekspedicije. Ker pa ta ekspedicija sinoči ni imela uspeha, hotel je vsaj profitirati toliko, ker se je že don Luis Perenna stavil nam na razpolago, da si je zasigural Arzena Lupina. Če ga mi zopet izpustimo, bodo dokumenti objavljeni in mi pridemo v najbolj neumno in upravičeno situacijo. V takšnem položaju pridete s svojo zahtevo, da vrnem Arzena Lupina svobodo in da mu jo vrnem svojevoljno, protizakonito, nedopustno! Prisiljen sem torej, da zavrnem vaš predlog. In zavračam ga.» — Potem pomolči nekoliko in dostavi polglasno: «Razven, če...»

«Razven, če?» vpraša Arzen Lupin.

«Razven, če... in sem sem hotel dospeti, razven, torej, če mi v zameno ponudite karkoli takega, seveda velikega in važnega, s čimer bi jaz mogel opravičiti sicer prav absurdno in neutemeljeno osvoboditev Arzena Lupina.»

«Toda, gospod predsednik, mislim, če vam jaz privedem zvezanega pravega krivca, morilca rodbine...»

«No, za to reč vas pa res ne potrebujem.»

«In če vam dam častno besedo, gospod predsednik, da se vrnem takoj, ko dovršim svojo nalogo, in da se prostovoljno

sam postavim zopet v zapor?»

Valenglay zmigne z ramenj in enostavno vpraša: «In potem?»

Molk. Borba med tema nasprotnikoma je trda. Jasno je, da se mož, kakor je Valenglay, ne bo zadovoljil s samimi obljubami in besedami. Hotel je kašno vidno korist, tako rekoč prijemljivo.

Don Luis povzame:

«Gospod predsednik, morda hočete upoštevati v mojo korist neke usluge, ki niso bile brezpomembne in ki so vrlo koristile domovini?»

«Pojasnite.»

Don Luis stopi dvakrat po sobi, potem zopet sede in prične:

«Gospod predsednik, v maju 1915. so bile nekega dne ob solnčnem zatonu tri osebe na obrežju Seine, blizu Passyja, v bližini peščenega grička. Že mnogo mesecev je policija iskala izvestno število vreč, v katerih je bilo tristo milijonov v zlatu. Ta zaklad je neprijatelj z neumornim podrobnim delom nabral po Franciji in je bil baš na tem, da sedaj ta zaklad tajno odpravi. Kakor veste, je eden te trojice bil Valenglay, drugi pa Desmalions po imenu... in tretji, ki je oba naprosil, da se potrudita na označeno mesto, je tudi sedaj naprosil ministra Valenglayja, naj s svojo palico sune v dotični griček peska. Zadel je ob zaklad. Nekaj časa pozneje se je neka južnoiztočna država pridružila Franciji, država, ki je poprej zelo nujno prosila za francosko posojilo štirihsto milijonov frankov.»

Valenglay je očividno presenečen.

Nikdo ni ničesar vedel o tem.

«Kdo vas je mogel informirati?»

«Tretji.»

«In ta tretji je bil?»

«Don Luis Perenna.»

«Vi? Vi? Vi ste našli ono skrivališče in vi ste nas dali takrat poklicati?»

«Nikdo drugi, gospod predsednik. Takrat ste me vprašali, na kakšen način se mi morete izkazati hvaležnim. Danes vas prosim za to, kar ste mi takrat ponujali.»

Odgovor je bil takoj pri roki in pred odgovorom kratek ironičen nasmešek.

«Danes, dragi moj? Danes, pet let po dogodku? Prekasno je, dragi moj... Sedaj je zdavnaj vse pozabljeno, vojna je končana in ni razloga, da bi se izkopavale stare zadeve.»

Don Luis izgleda nekoliko presenečen, vendar pa nadaljuje:

«No, potem se je zgodilo še nekaj drugega. Leta 1917. je bilo na otoku Sareku. Spominjate se, gospod predsednik. Pa morda ne veste, da je tudi takrat don Luis Perenna...»

Valenglay udari s pestjo po mizi in z močnejšim glasom bruhne navidez jezno:

«Nehajva, Arzen Lupin, in igrajva raje otvorno igro! Če hočete zares dobiti igro, plačajte, kar ste dolžni. Govorite li o bivših ali bodočih uslugah? Hočete li ganiti starega realista, kakor sem jaz? Ali hočete tako kupiti vest Valenglayjevo, če se piše za Arzena Lupina? Za vraga! Ne pozabite vendar, da ste po dogodkih, zlasti nocojšnjih, za občinstvo z vso zanesljivostjo počinatelj cele serije zločinov in obenem z vami Florenca Levasseurova in da sta vidva edina odgovorna krivca. Florenca je pobegnila, vi pa hladnokrvno zahtevate, da vas izpustim! Naj bo, pravim, toda plačajte, kar ste dolžni, to je, zaslužite si takšno koncesijo, če morete. Če ne, obžalujem...»

Don Luis jame hoditi po sobi gor in dol. Zadnja borba se bije v njem. Nekaj ga zadržuje. Toda kmalu pade odločitev. Plačati je treba in jo bo sijajno plačal...

Ljubljanska kreditna banka.

Delniška glavnica:

Din 50,000.000.—

Rezervni sklad okoli:

Din 10,000.000.—

Centrala:

Ljubljana, Dunajska cesta.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Brzjavni naslov:

Banka Ljubljana.

Tel. št. 261, 413,

502, 503 in 504.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Delikatesna trgovina

v Beogradu na prometni točki se prodaja radi prevzema večjega podjetja. Pogoji so zelo povoljni, trgovina sestoji iz štirih oddelkov. Potreben kapital za prevzem trgovine in inventarja okoli 100.000 Din. — Vprašati: **Željko Nikolić**, trgovec, Beograd, Nemanjina ul. 22a.

Modna trgovina
A. Šinković nasl.
K. SOSS
Ljubljana 1085 IV
Mestni trg 19.

Dva dobra slikarja

sprejme
Ivan Košak, slikar, Bleiweisova c. 15.

ZALOGA KLAVIRJEV IN PIANINOV
najboljših tovarn Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Schweighofer, Original Stiglitz itd.
Jerica Hubad, roj. Dolenc
LJUBLJANA, Hlišerjeva ulica št. 5.

Zahvala. 3311a
Vsem, ki so našega nepozabnega sina, nečaka in bratrance
Avgusta Šterna
poštnege nižjega uradnika
spremili na brežiško pokopališče, izrekamo tem potem iskreno zahvalo. Zlasti pa se zahvaljujemo dobrotljivemu bolniškemu osebju, gg. zdravnikom, g. višjemu poštarju Lichteneckerju, častiti duhovščini, gg. zastopnikom kr. pošte, sol. davkarje, sreskega poglavarstva, finančne kontrole in orožništva.
Žalujejo ostali.
v Hočah pri Mariboru, dne 26. junija 1924.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prelužno vest, da je naš dobi sopro, oče, tast in stari oče, gospod
Anton Bitenc
v četrtek, dne 26. junija 1924 ob 3/4 9. uri dopoldne v 86. letu, previden s tolažili sv. vere na veke zaprl svoje trudne oči.
Pogreb dragega pokojnika bo v soboto dne 28. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Hranilniška cesta št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.
Spavaj v miru draga duša!
Ljubljana, dne 26. junija 1924.
Marija Ana, Mara, Joško
soproga otroci
Anica Bitenc, roj. Hočevnar
sinova.
Tatjana, vnukinja.

Zahvala.

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja, pomoč in tolažila ob boleznih in smrti naše ljubljene mamec itd., gospe

Frančiške Tomčeve, rojene Sončeve

se prav iskreno zahvaljujemo. Nadalje izrekamo presrečno zahvalo vsem, ki so spremili blagopokojnico k večnemu počitku, posebno pa še častiti duhovščini, slavnim železničarski godbi in pevcom za ganljivo žalostinke.

V Ljubljani, dne 26. junija 1924.

Žalujejo ostali.

3313a

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da je naša iskreno ljubljena mama, stara mama, tašča in teta, gospa
Terezija Sever, roj. Flere
zasebnica
po težki bolezni mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, dne 28. t. m. ob 6. zvečer iz Bleiweisove ceste št. 13 na pokopališče na Vič.
V Ljubljani, dne 26. junija 1924.
Rodbini VIDMAR-SEVER.

Lep črn premog
4000 do 5000 kalorij, franko Ormož, tona po 300 Din **prodaja**
Slovenska premogokopna družba z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

Prodajalec: **Marija Janežič**, Preloščica 256, Topolovac-Sisak

Rodbina Schweglova javlja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njen ljubljani gospod
ing. Alojzij Schwegel
danes popoldne po dolgi in mučni bolezni zaspal v Gospodu.
Pogreb predragerega ranjkega bo dne 28. t. m. ob 10. dopoldne iz hiše žalosti, vila Gorica na Rečici, na pokopališče v Gorjah.
Rečica, dne 25. junija 1924.

Žalujejo ostali

Staro, renomirano, najfinejše, zjamčeno pristno, sedovine prosto

bučno olje

znamke „krona“ — postavno zavarovano

dobavlja vsak čas in v vsaki količini samo na veleodjemalce in trgovce

oljarna Albert Stiger Slovenska Bistrica.

Zastopstvo: **FRANC GULDA, MARIBOR.**

Prodajam veleposestvo

avstoječe iz 150 oralov zemlje in 25 oralov gozda ter velikega sudovnjaka. — Enonadstropna hiša, 3 manjše hiše za služinčad, velika kuhinja s kuhinjskim, dva biera. Prodaja se skupno z živim in mrtvim inventarjem in letino za Din 1.900.000 ali pa po dogovoru. Ponudbe na: **gisa Marija Janežič**, Preloščica 256, Topolovac-Sisak

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril na Dunajski cesti št. 5 nasproti restoracije „pri šestici“ v popolnoma na novo preurejenem lokalu

delikatesno trgovino

kjer bodem prodajal praško in prvovrstno domačo šunko, ogrske in domače salame, vseh vrst mesnih izdelkov večkrat sira, razna vina v steklenicah, konjak, likerje in drugo. Priporočam se že vnaprej slavnemu občinstvu, kakor tudi gg. gostilničarjem, restoraterjem itd.

Z odličnim spoštovanjem
J. PRIMC.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

127

premog

iz

slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in raspečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

NASLOV: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG, D. D., V LJUBLJANI
Miklošičeva cesta št. 15/II.

Najboljši uspeh imajo „Mali oglasi“ v „JUTRU“!